

Emmi Wikström

Rahoitusinstrumentit IFRS-tilinpäätöksessä

Tulkitsijana ulkoinen sidosryhmä

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Tradenomi

Liiketalouden koulutusohjelma

Opinnäytetyö

4.11.2015

Tekijä(t) Otsikko Sivumäärä Aika	Emmi Wikström Rahoitusinstrumentit IFRS -tilinpäätöksessä Tulkitsijana ulkoinen sidosryhmä 48 sivua + 1 liite Marraskuu 2015
Tutkinto	Tradenomi
Koulutusohjelma	Liiketalouden koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Laskenta ja rahoitus
Ohjaaja	Lehtori Iiris Kähkönen
<p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli perehtyä siihen, mitä rahoitusinstrumentteja koskevat IFRS-standardit ovat, sekä tutkia standardien mukaista rahoitusinstrumenttien käsittelyä ja vaikutusta tilinpäätökseen. Toinen päätavoite tässä opinnäytetyössä oli selvittää, minkälaisen kuvan ulkoinen sidosryhmä saa yrityksen taloudellisesta tilanteesta rahoitusinstrumenttien osalta IFRS-tilinpäätöksestä. Opinnäytetyöllä ei ollut toimeksiantajaa.</p> <p>Opinnäytetyö on tutkimustyyppinen työ, joka sisältää teoreettisen viitekehyksen sekä empiirisen tutkimusosan. Teoreettinen viitekehys koostuu seuraavista rahoitusinstrumentteihin liittyvistä standardeista: IAS 32 Rahoitusinstrumentit: esittämistapa, IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen, IFRS 7 Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot ja IFRS 13 Käyvän arvon määrittäminen sekä ammattikirjallisuudesta. Opinnäytetyön tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena. Tiedonkeruumenetelminä käytettiin kahden suomalaisen kohdeyrityksen julkisia vuoden 2014 tilinpäätöksiä sekä haastatteluita. Haastattelumenetelmäksi valittiin teemahaastattelu.</p> <p>Tutkimus osoitti, että IFRS 7-standardin määrittämällä liitetietovaatimuksilla on olennainen merkitys tilinpäätösinformaation käyttäjälle. IFRS -standardiston perustana on sijoittajalähtöisyys ja siitä johtuen käyvän arvon merkitys kasvaa. Rahoitusinstrumentin arvostaminen käypään arvoon helpottaa tilinpäätösinformaation tulkintaa ja analysointia, mutta joissain tapauksissa arvostamisen periaatteita voi ulkopuolisen olla vaikea ymmärtää. Lisäksi käypään arvoon arvostaminen saattaa lisätä yrityksen tuloksen volatilitteettia.</p> <p>Tulosten perusteella standardien noudattamisessa ei tulisi tukeutua liikaa ns. malliesimerkkeihin, sillä se voi vääristää tietoja yrityksen taloudellisesta tilanteesta ulkoiselle sidosryhmälle. Yritysten tulisi panostaa tilinpäätöksen liitetietojen ymmärrettävyyteen. Tuleva IFRS 9-standardi yhdenmukaistaa rahoitusinstrumenttien käsittelytapaa ja yritysten olisi hyvä nyt jo aloittaa valmistautumaan sen käyttöönottoon.</p>	
Avainsanat	Rahoitusinstrumentit, IAS 32, IAS 39, IFRS 7, IFRS 13

Author(s) Title	Emmi Wikström Financial instruments under IFRS Standards External stakeholder perspective
Number of Pages Date	48 pages + 1 appendix November 2015
Degree	Bachelor of Business Administration
Degree Programme	Economics and Business Administration
Specialisation option	Accounting and Finance
Instructor	Iiris Kähkönen, Senior Lecturer
<p>The purpose of this thesis was to identify which IFRS standards are related to financial instruments and to discover the accounting impact to financial statements in accordance with these standards. Another aim was to find out what kind of information an external stakeholder will have about the financial situation of the company from the financial instruments under IFRS. This study was not commissioned by a client.</p> <p>This thesis is a study, which includes a theoretical framework and an empirical part. The theoretical part focused on financial instruments related to IAS 32 Financial Instruments: Presentation, IAS 39 Financial Instruments: Recognition and Measurement, IFRS 7 Financial Instruments: Disclosures, and IFRS 13 Fair Value Measurement standards and the professional literature. The research methods used were qualitative. The data in this thesis was gathered through two Finnish public companies year 2014 financial statements and theme interviews.</p> <p>The study indicated that IFRS 7 standard, which specifies the disclosure requirements, is relevant for the external stakeholders. IFRS Standards emphasizes investors' needs and consequently increases the importance of the fair value. The valuation of a financial instrument at fair value facilitates the interpretation and analysis of financial statement information, but in some cases the principles of valuation can be difficult to understand. In addition, valuation at fair value may increase the company's earnings volatility.</p> <p>Based on the findings, it can be suggested that the companies should not rely too much on examples when applying standards, because it can distort the information of company's financial situation. Companies should prepare the notes to the financial statements understandably. The upcoming IFRS 9 Financial Instruments harmonizes the accounting method and it can be recommended that the companies should already start to prepare for its introduction.</p>	
Keywords	Financial instruments, IFRS, IAS 32, IAS 39, IFRS 7

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Työn aihe ja tavoite	2
1.2	Tutkimusongelma ja -kysymykset	2
1.3	Tutkimusote	3
1.4	Tutkimusmenetelmä	4
1.5	Työn rakenne	4
1.6	Keskeiset käsitteet ja lyhenteet	5
2	Kansainväliset tilinpäätösstandardit	6
2.1	IFRS-tilinpäätös	7
2.2	Rahoitusinstrumentit	11
2.3	IFRS ja rahoitusinstrumentit	12
2.4	IFRS:n ja FAS:n välisiä eroja	13
3	Rahoitusinstrumenttien esittämistapa	13
3.1	Tilinpäätöksen liitetiedoissa esitettävät tiedot	14
3.2	Rahoitusriskienhallinnan liitetiedot	16
4	Rahoitusinstrumenttien kirjaaminen ja arvostaminen	18
4.1	Taseeseen kirjaaminen	19
4.1.1	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	23
4.1.2	Eräpäivään asti pidettävät	27
4.1.3	Lainat ja muut saamiset	28
4.1.4	Myytävissä olevat	29
4.2	Arvon alentuminen	31
4.3	Taseesta poiskirjaaminen	34
4.4	Käyvän arvon määrittäminen	35
4.5	Käyvän arvon hierarkian tasot	36
5	Haastattelujen toteutus	40
5.1	Haastatteluteemat	41
5.2	Haastattelutulokset	41
5.2.1	IFRS-säännökset	42
5.2.2	IFRS-tilinpäätös ja rahoitusinstrumentit	42
5.2.3	Rahoitusinstrumenttien arvostaminen	43
5.2.4	Avoimet kysymykset: IFRS 9 -standardi	43

6	Yhteenveto	44
6.1	Rahoitusinstrumentteja koskevat IFRS-standardit	44
6.2	Standardien mukaiset tiedot tilinpäätöksissä	45
6.3	Rahoitusinstrumenttien käsittely kirjanpidosta tilinpäätökseen	45
6.4	Tilinpäätösinformaation merkitys sidosryhmille	46
6.5	Validiteetti ja reliabiliteetti	46
7	Johtopäätökset ja pohdinta	47
	Lähteet	49
	Liitteet	
	Liite 1. Teemahaastattelun kysymykset	

1 Johdanto

Tilinpäätöksessä esitettävä informaatio rahoitusinstrumenteista, kuten niiden merkitys ja kannattavuus yritykselle, tuo merkittävää näkökulmaa sijoittajien päätöksentekoon. Rahoitusinstrumenteilla on olennainen vaikutus yrityksen taloudelliseen asemaan ja tulokseen. Rahoitusinstrumentteja koskevien IFRS-standardien pääasiallisena tavoitteena voidaan pitää yrityksestä esitettävien taloudellisten tietojen yhdenmukaistamista.

Kuitenkin eri mailla on omat tilinpäätöskäytäntönsä, joten tilinpäätöksiin sisältyvä informaatio ei tässä tapauksessa olisi vertailukelpoista yritysten kesken, mikä aiheuttaisi hankaluuksia kansainvälisiin sijoituksiin (Haaramo & Palmuaro & Peill 2014, Harmonisoinnin tarve). Euroopan unionissa on käytössä julkisesti noteerattujen yhtiöiden raportointimuotona IFRS-normisto. Standardit on laadittu kansainvälisesti toimivien arvopaperimarkkinoiden tarpeita ajatellen, sillä erityisesti näillä markkinoilla kauppaa käyvät sijoittajat sekä rahoittajat tarvitsevat vertailukelpoista informaatiota päätöstensä tueksi. IFRS-standardien mukaisesti tehty konsernitilinpäätös korostaa taseen merkitystä, jolloin käyvän arvon merkitys kasvaa. Taseen merkityksen painotus korostaa sijoittajan näkökulmaa. Yrityksen tulosta kuvaa tuloslaskelma. (Tomperi 2015, 223–225.)

Euroopan unionin yhteiseksi raportointitavaksi otettiin vuonna 2005 käyttöön IFRS-standardit, joiden mukaan tulee laatia kaikkien julkisesti noteerattujen emoyhtiöiden esittämä konsernitilinpäätös. EU:n lisäksi normisto on otettu käyttöön esimerkiksi Australiassa, Kanadassa, Turkissa, Argentiinassa ja Etelä-Afrikassa. (Haaramo ym. 2014, Tilinpäätösharmonisoinnin toimijat). Kauppakamarin (2015) mukaan Suomessa on pörssin päälliställä yhteensä 117 yhtiötä, joista 27 on suurta, 33 keskisuurta ja 57 pientä yhtiötä. Ensisijaisena listauspaikkana näillä yhtiöillä on Helsinki. Näiden yhtiöiden tulee valmistella emoyhtiön osalta IFRS-standardien mukainen tilinpäätös.

1.1 Työn aihe ja tavoite

Opinnäytetyön tavoitteena on perehtyä siihen, mitä rahoitusinstrumentteja koskevat IFRS-standardit ovat, ja tutkia standardien mukaista rahoitusinstrumenttien käsittelyä ja vaikutusta kirjanpitoon sekä tilinpäätökseen. Henkilökohtaisena tavoitteena halusin syventää osaamistani rahoitusinstrumenttien käsittelystä kirjanpidossa ja kansainvälisen konsernin tilinpäätöksessä. Työni tarkoituksena on myös ymmärtää tutkimuskohdetta sekä saada siitä kokonaisuuksikuva.

Toinen päätavoite tässä opinnäytetyössä on selvittää sitä, minkälaisen kuvan sidosryhmä saa yrityksen taloudellisesta tilanteesta rahoitusinstrumenttien osalta IFRS-tilinpäätöksestä. Tilinpäätösten yhdenmukaistamisen tarve kasvaa kansainvälistyvässä yritystoiminnassa jatkuvasti. Yritystoiminnan kannattavuudesta lasketut tunnusluvut tarjoavat sijoittajille yksinkertaista vertailuinformaatiota, ja jotta se olisi mahdollisimman luotettavaa, niiden takana vallitsevien laskemisperusteiden tulee olla yhtenäiset yrityksen sijaintivaltioista huolimatta. (Haaramo ym. 2014, Harmonisoinnin tarve.)

1.2 Tutkimusongelma ja -kysymykset

Tämän työn tarkoituksena on tutkia rahoitusinstrumenttien käsittelyä konsernitilinpäätöksissä seuraavien IFRS-standardien mukaisesti: IAS 32, Rahoitusinstrumentit: esittämistapa, IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen ja IFRS 7 Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot. Standardien sisältö on hyvin laaja ja säännökset monimutkaisia, joten niiden täydellistä sisältöä ei ole tarkoitus käydä tässä työssä läpi. Säännösten pääasiallista sisältöä vertaillaan kohdeyritysten tilinpäätöksiin. Myös IFRS 13-standardissa säännelty käypä arvo liittyy olennaisesti rahoitusinstrumentteihin, sillä IFRS-normisto edellyttää käypiä arvoja konsernitilinpäätöksissä.

Tutkimusongelma on määritelty seuraavasti: Miten IFRS-standardien vaatimat tiedot rahoitusinstrumenttien osalta näkyvät suomalaisten kohdeyritysten tilinpäätöksissä?

Seuraavilla tutkimuskysymyksillä tarkennetaan tutkimusongelmaa:

1. Mitkä ovat rahoitusinstrumentteja koskevat IFRS-säännökset?
2. Miten standardien vaatimat olennaiset tiedot näkyvät tilinpäätöksissä?
3. Minkälaisia eroavaisuuksia tilinpäätöksissä esiintyy standardien vaatimien esittämistietojen osalta?

4. Miten yritysten taloudellinen tilanne rahoitusinstrumenttien osalta näkyy ulkoiselle sidosryhmälle?

Aikaisempia tutkimuksia koskien IFRS-standardien käsittelyä on runsaasti, mutta usein niissä on käsitelty joko yksittäistä standardia laajemmin tai otettu yleisesti käsittelyyn kaikki standardit, jolloin mahdollisuus porautua tietoon syvällisemmin kärsii. Tutkimuksia IFRS- ja FAS-tilinpäätöksien vertailuista löytyy paljon eri näkökulmista. Theseustietokannasta ei löytynyt opinnäytetyötä, joka tutkisi IFRS-standardien mukaista rahoitusinstrumenttien käsittelyä suomalaisen pörssiyrityksen näkökulmasta.

1.3 Tutkimusote

Opinnäytetyö on toteutettu kvalitatiivisena eli laadullisena työnä. Laadullisen työn ominaisuutena on kuvata tutkittavaa kohdetta kokonaisvaltaisesti. Tässä työssä ilmiötä pyritään ymmärtämään kohdeyritysten konsernitilinpäätöksiä tutkimalla.

Opinnäytetyössä vastauksia tutkimusongelmaan haetaan lisäksi teemahaastatteluilla, jossa on ennakkoon määritelty käsiteltävät aihealueet eli teemat. Teemojen tarkoitus on saada varmuus siitä, että kaikki ilmiöön liittyvät aihealueet tulevat käsitellyiksi haastattelussa. Aineistonkeruumenetelmänä toimii sähköpostihaastattelu sekä kahdenkeskeinen kasvokkaishaastattelu. Teemahaastattelu on paljon käytetty haastattelumuoto, sillä se antaa tutkijalle sopivasti väljyyttä sekä mahdollistaa aiheiden rajauksen. (Kananen 2008, 73–74.)

Asiantuntijoita haastatteleamalla halutaan saada tietoa siitä, mihin osa-alueisiin suomalaiset yritykset hakevat neuvoa rahoitusinstrumenttien osalta IFRS-tilinpäätöksien laadinnassa. Haastattelun teemoihin kuuluu lisäksi säännösten oikeaoppinen noudattaminen ja mahdolliset erot esittämistavoissa, jotka ovat nousseet esille esimerkiksi tilinpäätöksien tarkastusten aikana. Haastatteluissa otetaan esille myös rahoitusinstrumenttien arvostamiseen liittyvät menetelmät.

Asiantuntijoilla tarkoitetaan työn aihe-alueen asiantuntijoita, joilla on tässä tapauksessa myös henkilökohtaisia kokemuksia ilmiöstä. Kokemusten kautta saatavien tietojen luotettavuus on suurempi, mutta aina on kuitenkin olemassa luotettavuusuhka. Haastattelun teemoittamisella kokemattomampi haastattelija saa pidettyä tilanteen hallinnassaan. (Kananen 2008, 78.)

1.4 Tutkimusmenetelmä

Laadullisen tutkimuksen kautta halutaan saada ymmärrystä ilmiöstä sekä pyritään saamaan vastaus siihen, mistä tutkittavassa asiassa on kyse. Tässä työssä tutkijalla on tarkoituksena käyttää hyväksi mahdollisuus saada ilmiöstä syvälinen näkemys. (Kananen 2014, 16–17.)

Triangulaatiomenetelmällä ilmiötä tarkastellaan monesta eri näkökulmasta, jolloin saadaan hankittua laajempi ymmärrys. Tässä työssä käytettäviä tiedonkeruumenetelmiä ovat tutkijan oman havainnoinnin lisäksi haastattelut ja dokumentit eli kohdeyritysten tilinpäätökset. Tilinpäätökset ovat ladattavissa kohdeyritysten internetsivuilla. Triangulaatio ratkaisumenetelmänä sopii mielestäni tähän työhön hyvin, sillä tutkimuskohteesta halutaan saada avara käsitys ja tuloksista mahdollisimman varmat. (Kananen 2014, 120.)

1.5 Työn rakenne

Opinnäytetyössä tulee olla tutkimusasetelman lisäksi teoria- ja empiriaosa. Teoriaosassa esitetään tämän työn tutkimusongelman kannalta oleelliset teoriat. Empiriaosa on tutkijan omaa osuutta, jossa vastataan määriteltyyn tutkimusongelmaan ja -kysymyksiin. Teoreettisen ja empiirisen osa-alueen välillä tulisi olla tiivis vuorovaikutus. (Kananen 2014, 53–54.)

Opinnäytetyön empiriaosassa aineistoina tarkastellaan ja vertaillaan vuoden 2014 konsernitilinpäätöksiä kahden suomalaisen pörssissä noteeratun yrityksen kesken. Tutkimuksen kohdeyritykset ovat tekstiili- ja vaatetuslalla toimiva Marimekko Oyj ja kaupan alalla toimiva Stockmann Oyj Abp. Molempien yhtiöiden osakkeet noteerataan NASDAQ OMX Helsingin pörssissä. Kohdeyrityksiksi haluttiin valita samankaltaisella toimialalla liiketoimintaa harjoittavat sekä olennaisesti vastaavanlaisen taserakenteen omaavat yritykset. IFRS-tilinpäätöksen tasekeskeisyydestä on kerrottu tämän työn johdannossa.

Kohdeyritysten konsernitilinpäätösten tietoja rahoitusinstrumenttien osalta vertaillaan tässä työssä esiteltäviin IFRS-standardien mukaisiin vaatimuksiin. Haastatteluista esiin tulleita näkökohtia vertaillaan myös tilinpäätöksien tarkastelussa tutkijalle esiin nouse-

viin havaintoihin. Työn päätösluvussa arvioidaan työn luotettavuutta ja pätevyyttä sekä esitellään jatkotutkimusaihe.

Opinnäytetyössä ei keskitytä mihinkään tiettyyn rahoitusinstrumenttiin, vaan niitä käsitellään yleisellä tasolla, sillä tutkimuksen tarkoituksena on tutkia ja pohtia instrumenttien esittämistä IFRS-tilinpäätöksessä. Tutkimuksen ulkopuolelle on jätetty johdannaisien ja suojauslaskennan käsittely, jotta työstä tulisi laajuudeltaan kohtuullinen ja sen tekeminen pysyisi aikataulussa.

1.6 Keskeiset käsitteet ja lyhenteet

International Accounting Standards Board (IASB) on yksityisen sektorin riippumaton elin. IASB on perustettu vuonna 2001 ja sillä oli 16 hallituksen jäsentä vuonna 2012. (Deloitte e.)

International Financial Reporting Standards (IFRS) eli kansainvälisen tilinpäätössäädännön kehittäminen ja hyväksyminen kuuluu IASB:n tehtäviin. (Deloitte e.) IFRS-tilinpäätösstandardien tarkoituksena on parantaa yrityksen kirjanpidon avoimuutta ja vertailukelpoisuutta.

International Accounting Standards (IAS) tarkoittaa kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja, jotka on laatinut ennen IASB:n perustamista toiminut Accounting Standards Council (IASC). IASB voi tarpeelliseksi katsoessaan julkaista standardeja edelleen tässäkin sarjassa. (Deloitte a.)

Rahoitusinstrumentti on mikä tahansa rahoitussopimus, joka muodostaa toiselle osapuolelle saatavan ja toiselle velan (IFRS Pocket Guide 2014, 11–12). Rahoitusinstrumenteilla käydään kauppaa rahoitusmarkkinoilla.

Tilinpäätöksellä yritys päättää tilikauden aikaisen kirjanpitonsa. IFRS-tilinpäätöksen sisällöstä kerrotaan tämän työn luvussa 2.1 IFRS-tilinpäätös.

Tase kertoo yrityksen taloudellisen tilanteen tilikauden päätteeksi. Taseen vastaavaa puolelta näkyy yrityksen rahan käyttö ja vastattavaa puolelta rahan lähteet, muun muassa oma pääoma ja vieras pääoma. (e-economic a.) *Tuloslaskelma* kuvaa yrityksen tuloksen muodostumista.

Oma pääoma on yritykseen sijoitettua pääomaa, jolla ei ole takaisinmaksuvelvollisuutta. Osakeyhtiössä oma pääoma on osittain liiketoiminnan tuottamaa voittoa ja osittain omistajien sijoittamaa pääomaa. (e-economic b.) *Vieras pääoma* on ulkopuolisten tahojen yritykseen sijoittamaa pääomaa, jolla on takaisinmaksuvelvollisuus (e-economic c).

Konserni on kahden tai useamman yrityksen muodostama taloudellinen kokonaisuus. Konsernin emoyrityksellä on määräämisvalta muihin konsernin yhtiöihin, joita kutsutaan tytäryrityksiksi. *Konsernitilinpäätöksellä* esitetään konsernin taloudellinen tilanne ja tulos. (e-economic d.) Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan Stockmann Oyj Abp:n ja Marimekko Oyj:n IFRS-standardien mukaan laadittuja konsernitilinpäätöksiä.

Pörssiyhtiö on yhtiö, jonka osakkeet ovat kaupankäynnin kohteena (noteerattu) pörssissä. Pörssi on julkinen ja sääntelyn alla toimiva kauppapaikka. Suomessa kaikki pörssiyhtiöt ovat yhtiömuodoltaan julkisia osakeyhtiöitä (oyj). Muun muassa osakkeen omistuksen osoittavaa asiakirjaa sanotaan *arvopaperiksi*.

Käyvällä arvolla tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä kohteen todennäköistä myyntihintaa eli markkina-arvoa.

KHT-tilintarkastaja on Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja (Tilintarkastuslautakunta).

2 Kansainväliset tilinpäätösstandardit

Euroopan unionin jäsenvaltioita velvoittavat tilinpäätösdirektiivit, joiden tarkoituksena on tehostaa pääomamarkkinoiden toimintaa helpottamalla tilinpäätösinformaation vertailukelpoisuutta EU:n alueella. Jäsenmaiden tulee sisällyttää direktiivit kansallisiin kirjanpitolainsäädäntöihinsä. Yhdysvaltain kirjanpitolautakunnan Financial Accounting Standard Boardin (FASB) säätämä U.S. GAAP (United States Generally Accepted Accounting Principles) määrää kuinka Yhdysvaltain arvopaperimarkkinoilla listattujen yhtiöiden tulee laatia tilinpäätöksensä. Normistoa noudattavat myös näillä markkinoilla noteeratut suomalaiset yritykset. Kolmas merkittävä kansainvälinen tilinpäätössäädäntö on IASB:n laatima IFRS-normisto, johon syvennytään tässä opinnäytetyössä rahoitusinstrumenttien osalta. (Tomperi 2015, 223.)

2.1 IFRS-tilinpäätös

Yrityksen antamaa tilinpäätösinformaatiota sääntelee kattava IFRS-normisto. Normistoon sisältyy 41 IAS-standardia (voimassa 29), 33 SIC-tulkintaohjetta (voimassa 11), 8 IFRS-standardia, 19 IFRIC-tulkintaohjetta sekä teoreettinen viitekehys.

Säännöstöön katsotaan kuuluvaksi kolme osaa:

1. IFRS-viitekehys. Sisältää perusteet tilinpäätöksen laatimiseen ja esittämiseen.
2. Kansainväliset tilinpäätösstandardit. International Financial Reporting Standards (IFRS), ennen International Accounting Standards (IAS).
3. Tulkintaohjeet. Tulkintakomiteana toimii IFRS Interpretation Committee (IFRIC), ennen Standing Interpretations Committee (SIC). (Haaramo ym. 2014, IFRS-normiston sisältö.)

IFRS-tilinpäätöksen tulee noudattaa IFRS-viitekehystä, standardeja ja tulkintaohjeita. Yrityksen käyttämien tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden tulee aina olla samassa linjassa viitekehysten kanssa, mikäli asiaa sääntelevää IFRS-standardia ei löydy. IFRS-viitekehys ei kuitenkaan ole itsessään standardi, joten se väistyy ristiriitatilanteessa yksittäisen IFRS/IAS-standardin kanssa. (Christian & Lüdenbach 2013, 1.)

IFRS-tilinpäätöksen laadullisten ominaisuuksien peruseriaatteisiin kuuluvat merkittävyys, ennustettava arvo, vahvistettu arvo ja luotettavuuden periaatteeseen täydellisyys, neutraalisuus, virheettömyys. Täydentävät periaatteet ovat vertailukelpoisuus, ajantasaisuus, todennettavuus ja ymmärrettävyys. Tilinpäätöksen tulee olla neutraali, joka tarkoittaa informaation puolueettomuutta ja sitä, että tilinpäätöksen tiedot eivät saa sisältää minkäänlaista manipulaatiota käyttäjää kohtaan. Täydellistä virheettömyyttä ei voida olettaa kaikilla osa-alueilla, sillä mm. rahoitusinstrumenttien arvon määrittämisessä voi löytyä eroavaisuuksia. (Christian & Lüdenbach 2013, 2–3.)

IFRS-tilinpäätösten laadinnassa noudatetaan suoriteperusteista kirjanpitoa ja yrityksen toiminnan jatkuvuuden periaatetta. Suoriteperusteisessa kirjanpidossa kaikki yrityksen liiketoimet ja muut tapahtumat otetaan huomioon sillä kaudella kun ne tapahtuvat, vaikka niiden tulot ja maksut esiintyisivätkin toisella kaudella. Rahoituslaskelmassa ei kuitenkaan noudateta suoriteperustetta. (Christian & Lüdenbach 2013, 1–3.)

IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen -standardin mukaan tilinpäätökseen kuuluvat seuraavat komponentit:

1. tilikauden päätöspäivän tase
2. tilikauden laaja tuloslaskelma ja muut laajan tuloksen erät
  - esitetään yhtenä eränä tai esittämällä voitto ja tappio erillisessä tuloslaskelmassa, jonka jälkeen laaja tuloslaskelma (alkaa tilikauden voitosta tai tappiosta ja sisältää muut laajan tuloksen erät)
3. tilikauden rahavirtalaskelma
4. tilikauden laskelma konsernin oman pääoman muutoksista
5. liitetiedot
  - sisältäen yhteenvedot merkittävistä laatomisperiaatteista ja muut standardin määrittämät vertailutiedot. (Deloitte b.)

Julkisesti pörssissä noteeratut yhtiöt ovat lisäksi velvoitettuja laatimaan

6. segmenttiraportoinnin (IFRS 8 Toimintasegmentit)
7. laskelman osakekohtaisesta tuloksesta voiton tai tappion perusteella (EPS) (IAS 33 Osakekohtainen tulos). (Jehle 2015.)

Marimekko Oyj esittää IAS 1 säännöksen mukaisesti vuoden 2014 tilinpäätöksessään ensimmäiseksi konsernin taseen, jonka jälkeen erillisen tuloslaskelman sekä laajan tuloslaskelman alkaen tilikauden voitosta, rahavirtalaskelman, laskelman konsernin oman pääoman muutoksista, liitetiedot, segmentti-informaation sekä laskelman osakekohtaisesta tuloksesta. Marimekon hallitus on ehdottanut varsinaiselle yhtiökokoukselle jaettavaksi osinkoa 0,35 euroa osakkeelta vuodelta 2014.

Stockmann Oyj Abp:n tilinpäätöksestä löytyy ensimmäisenä IAS 1:n vaatimat osakekohtaiset tulokset. Stockmannin hallitus on esittänyt yhtiökokoukselle, että osinkoa ei jaeta vuodelta 2014. Tulos on ollut tappiollinen. Näiden jälkeen esitetään tuloslaskelma sekä laaja tuloslaskelma, alkaen tilikauden tuloksesta sisältäen muut laajan tuloksen erät, konsernin tase, rahavirtalaskelma, laskelma oman pääoman muutoksista, segmenttiraportoinnin sekä liitetiedot.

IAS 1:n mukaan kaikki varat, velat, tuotot ja kulut tulee esittää omina erinään, mikäli jokin standardi ei nimenomaan vaadi niiden vähentämistä toisistaan eli netottamista. Netottaminen saattaa väärentää tilinpäätöksen ulkopuolisen tarkastelijan ymmärrystä yhteisön liiketoimista ja taloudellisesta tilanteesta. Mikäli voitot ja tappiot, sekä niihin

sisältyvät kulut johtuvat samasta tapahtumasta tai samanlaisista epäolennaisista kirjauksista, voidaan ne netottaa. (KPMG 2013, 7,8.)

Taulukko 1. Konsernitase IAS 1 säännöksen mukaisena (Esimerkkiyhtiön IFRS-konsernitilinpäätös 2014).

Konsernitase

		31.12.	
	Liitetieto	2014	2013
1p10(a), 1p38, 1p113	Varat		
1p60, 1p66	Pitkäaikaiset varat		
1p54(a)	Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	16	155 341
1p54(c)	Aineettomat hyödykkeet	17	26 272
1p54(e)	Sijoitukset	12	18 649
1p54(d), 1p56	Laskennalliset verosaamiset	32	3 546
1p54(d), IFRS7p8(d)	Myytävissä olevat rahoitusvarat	19	17 420
1p54(d), IFRS7p8(a)	Johdannaisinstrumentit	20	395
1p54(h), IFRS7p8(c)	Myyntisaamiset ja muut saamiset	21	2 322
		223 945	157 876
1p60, 1p66	Lyhytaikaiset varat		
1p54(g)	Vaihto-omaisuus	22	24 700
1p54(h), IFRS7p8(c)	Myyntisaamiset ja muut saamiset	21	19 765
1p54(d), IFRS7p8(d)	Myytävissä olevat rahoitusvarat	19	1 950
1p54(d), IFRS7p8(a)	Johdannaisinstrumentit	20	1 069
1p54(d), IFRS7p8(a)	Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvarat	23	11 820
1p54(i), IFRS7p8	Rahavarat (luottolisia tilejä lukuun ottamatta)	24	17 928
		77 232	79 497
IFRS5p38, 1p54(j)	Myytävänä oleviksi luokitellut pitkäaikaiset omauserät	25	3 333
		80 565	79 497
	Varat yhteensä	304 510	237 373

IAS 1.54 -kappaleessa luetellaan ne erät, jotka taseessa tulisi vähintään esittää, jotta tilinpäätöksen käyttäjä saa taseesta riittävät tiedot. Taseeseen lisätään välisummia, otsikoita ja rivejä, mikäli ne antavat olennaisesti lisätietoa yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Taulukossa 1 on malliesimerkkinä taseen rahoitusvarat IAS 1 mukaan esitettynä.

Taulukko 2. Stockmann Oyj Abp:n konsernitaseen rahoitusvarat (Tilinpäätös 31.12.2014).

Konsernitase			
Milj. euroa	Liitetieto	31.12.2014	31.12.2013
VARAT			
PITKÄAIKAISET VARAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Tavaramerkki		96,8	102,6
Aineettomat oikeudet		60,0	38,8
Muut aineettomat hyödykkeet		3,9	3,1
Ennakkomaksut ja keskenäiset hankinnat		3,3	24,0
Liikearvo		748,1	793,2
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	12	912,2	961,8
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet			
Maa- ja vesialueet		43,1	42,1
Rakennukset ja rakennelmat		426,9	440,4
Koneet ja kalusto		80,9	95,8
Vuokrahuoneiston peruserämenot		26,5	32,4
Ennakkomaksut ja keskenäiset hankinnat		13,2	5,8
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet yhteensä	13	590,5	616,5
Pitkäaikaiset saamiset	24,28	3,4	0,5
Myytavissa olevat sijoitukset	15	7,8	7,9
Laskennalliset verosaamiset	23	25,9	17,3
PITKÄAIKAISET VARAT YHTEENSÄ		1 539,7	1 604,0
LYHYTAIKAISET VARAT			
Vaihto-omaisuus	16	239,3	285,8
Lyhytaikaiset saamiset			
Korolliset saamiset		2,4	43,1
Tuloverosaamiset		2,0	0,8
Korottomat saamiset		75,7	76,9
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	17	80,1	120,9
Rahavarat	18	29,3	33,9
LYHYTAIKAISET VARAT YHTEENSÄ		348,8	440,6
MYYTÄVÄNÄ OLEVAT VARAT	2,3	48,0	0,0
VARAT YHTEENSÄ		1 936,5	2 044,6

Taulukossa 2 Stockmann esittää rahoitusvarat IAS 1.54 kappaleen määräyksien mukaisesti ja on myös lisännyt rivejä sekä välisummaa, jotka antavat ulkopuoliselle lukijalle välittömästi merkityksellistä informaatiota konsernin taloudellisesta tilanteesta.

Taulukko 3. Marimekko Oyj konsernin rahoitusvarat IFRS-tilinpäätöksessä (Tilinpäätös 2014).

KONSERNITASE			
(1 000 euroa)		31.12.2014	31.12.2013
VARAT			
PITKÄAIKAISET VARAT			
Aineettomat hyödykkeet	1.1	1 561	1 976
Aineelliset hyödykkeet	1.2	16 702	18 245
Myytavissa olevat rahoitusvarat	1.4	16	16
		18 279	20 237
LYHYTAIKAISET VARAT			
Vaihto-omaisuus	2.1	17 558	18 106
Myyntisaamiset ja muut saamiset	2.2	7 286	6 622
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset			682
Rahavarat		4 079	3 001
		28 924	28 411
VARAT YHTEENSÄ		47 203	48 648

Taulukossa 3 on esitetty Marimekon varojen jaottelu taseessa. Marimekko Oyj kertoo vuoden 2014 tilinpäätöksessään, että konsernin osakkeet sisältyvät IAS 1 -standardin mukaisesti joko pitkäaikaisiin rahoitusvaroihin tai lyhytaikaisiin varoihin, jos ne aiotaan pitää alle 12 kuukauden ajan tilinpäätöspäivästä laskien.

Marimekon tase on esitetty hyvin pelkistettynä vain standardin määrittämällä pääotsikoilla. Vasta liitetietoja tarkastelemalla lukijalle selvenee esimerkiksi aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sisältö. Olennainen informaatio ei avaudu sidosryhmälle Marimekon tilinpäätöksen taseessa yhtä hyvin kuin Stockmannin.

2.2 Rahoitusinstrumentit

Tässä opinnäytetyössä perehdytään rahoitusinstrumenttien käsittelyyn seuraavien IFRS-standardien osalta: IAS 32 Rahoitusinstrumentit: esittäminen, IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen, IFRS 7 Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot ja IFRS 13 Käyvän arvon määrittäminen.

Rahoitusvara on (omistajan näkökulmasta)

- käteistä
- sopimukseen perustuva oikeus saada rahoitusvaroja (myyntisaamiset)
- oman pääoman ehtoinen instrumentti toisesta yrityksestä (osakesijoitukset)
- sopimukseen perustuva oikeus vaihtaa rahoitusvaroja tai -velkoja, jotka todennäköisesti tuottavat voittoa.

Rahoitusvelka on (liikkeeseenlaskijan näkökulmasta)

- sopimukseen perustuva velvollisuus maksaa rahoitusvaroja tai velvollisuus vaihtaa rahoitusvaroja tai -velkoja, jotka todennäköisesti tuottavat tappiota
  - oman pääoman ehtoinen instrumentti eli mikä tahansa instrumentti, joka oikeuttaa osuuteen yrityksen varoista, kun niistä on vähennetty velat (nettovarot).
- (IFRS Pocket Guide 2014, 11–12.)

Kyseessä on yhdistelmäinstrumentti, jos yrityksen liikkeellelaskema rahoitusinstrumentti sisältää sekä vieraan että oman pääoman mukaisia ominaisuuksia. Tyypillinen yhdistelmäinstrumentti on vaihtovelkakirjalaina. (Haaramo ym. 2014, Yhdistelmäinstrumentit). Johdannainen on toissijainen rahoitusinstrumentti, jonka taloudellinen arvo riippuu jonkin toisen ennalta määritellyn erän, kuten arvopaperin, valuutan, osakkeen, koron tai indeksin arvosta (e-economic e). IFRS-normiston mukaan johdannaiset arvostetaan aina käypään arvoon ja muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti. Tähän sääntöön ei kuulu suojauslaskennan suojausinstrumentit. (Haaramo ym. 2014, Johdannaisten arvostaminen.)

Tässä opinnäytetyössä käsitellään rahoitusinstrumentteja yleisellä tasolla ja johdannaiset sekä suojauslaskenta on rajattu tutkimuksesta kokonaan pois niiden laajan sisällön vuoksi.

2.3 IFRS ja rahoitusinstrumentit

Rahoitusinstrumenttien esittämistä koskevat IFRS-standardit ja IFRIC -tulkinnat ovat

- IAS 32 Rahoitusinstrumentit: Esittäminen
- IAS 39 Rahoitusinstrumentit: Kirjaaminen ja arvostaminen
- IFRS 7 Rahoitusinstrumentit: Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot
- IFRS 13 Käyvän arvon määrittäminen
- IFRIC 2 Jäsenten osuudet osuustoiminnallisissa yhteisöissä ja muut vastaavat instrumentit
- IFRIC 9 Kytettyjen johdannaisten uudelleenarvointi
- IFRIC 16 Ulkomaisen nettosijoituksen suojaus
- IFRIC 17 Muiden kuin käteisvarojen jakaminen omistajille
- IFRIC 19 Rahoitusvelkojen kuolettaminen oman pääoman ehtoisilla instrumenteilla.

Lisäksi 1.1.2018 astuu voimaan IFRS 9 Rahoitusinstrumentit, joka korvaa IAS 39-standardin. (Treasury Assurance valmennus 2014.)

IAS 32 ja IFRS 7 standardit määrittelevät rahoitusinstrumenttien käsittelyistä tilinpäätöksissä. IFRS 7 sisältää liitetietovaatimukset taseessa esitettäviä ja taseen ulkopuolisia rahoitusinstrumentteja kohtaan, sekä määräykset rahoitusriskienhallinnan liitetiedoista. Nämä yhdessä IAS 39-standardin kanssa määrittävät kaikki rahoitusinstrumenttien esittämiseen, arvostamiseen ja jaksotukseen tilinpäätöksessä sisältyvät vaatimukset. (Haaramo ym. 2014, Rahoitusinstrumenttien esittäminen -Yleistä.)

IAS 32, IAS 39 ja IFRS 7 standardeja tulee soveltaa kaikkiin emoyrityksen konserniti-linpäätöksessä esitettyihin rahoitusinstrumentteihin. Instrumentit voivat olla joko emotai tytäryrityksen hallussa olevia tai liikkeellelaskemia. (Haaramo ym. 2014, Rahoitusinstrumentit.)

2.4 IFRS:n ja FAS:n välisiä eroja

Finnish Accounting Standards (FAS)-tilinpäätös on suomalaisen tilinpäätösnormiston mukaan laadittava tilinpäätös. Suomessa julkisesti noteeratut yhtiöt ovat olleet velvollisia soveltamaan IFRS-standardeja konsernitilinpäätöksen laadinnassa 1.1.2005 tai sen jälkeen alkaneilla tilikausilla. IFRS mukaisessa tilinpäätöksessä korostetaan sijoittajan näkökulmaa, kun taas suomalainen tilinpäätöskäytäntö huomioi perinteisesti velkojien suojan. IFRS-tilinpäätös korostaa markkinaperusteisuutta ja käypiä arvoja, hankintamenomenetelmän jäädessä taka-alalle. (Tomperi 2015, 225, 227.)

Suomen verolainsäädäntö ei hyväksy IFRS-tilinpäätöksen tulosta verotuksen perusteeksi. Yritysten hallinnossa työ määrä lisääntyy IFRS-raportoinnin myötä, koska sen lisäksi laaditaan myös FAS-tilinpäätös, josta on poistettu muun muassa käyvän arvon vaikutus.

IFRS-säännöksissä tunnetaan taseteknisestä näkökulmasta vain rahoitusvarat, rahoitusvelat ja oman pääoman ehtoiset instrumentit, jotka useimmiten tarkoittavat osakkeita, sillä pääasiallisesti osakeyhtiöt valmistelevat IFRS-tilinpäätöksen. (Haaramo ym. 2014, Rahoitusinstrumenttien esittäminen - Yleistä.) Suomalaisessa tilinpäätöskäytännössä taseen vastaavien varat jaetaan niiden luonteen mukaisesti pysyviin ja vaihtuviin vastaaviin. IAS 1-standardin mukaan taseen vastaavien varat ja vastattavien velat jaetaan lyhytaikaiseen ja pitkäaikaiseen osaan. (Haaramo ym. 2014, Taseinformaatio.)

FAS:n mukaan laaditussa tilinpäätöksessä rahoitusinstrumenttien ja rahoitusriskien osalta liitetietoja koskevat vaatimukset ovat suppeat. Toimintakertomuksessa tulee esittää tiedot rahoitusriskien hallinnan tavoitteista ja menettelytavoista, jos tiedot ovat olennaisia yrityksen taloudellisen tilan arvioimisen kannalta. (KPMG 2013, 343.)

3 Rahoitusinstrumenttien esittämistapa

IAS 32 Rahoitusinstrumentit: Esittäminen -standardi (*IAS 32 -Financial Instruments: Presentation*) säättää rahoitusinstrumenttien kirjanpitovaatimuksista ja esittämistavasta. Standardi sisältää instrumenttien määrittelyt rahoitusvaroihin ja -velkoihin sekä omaan pääoman ehtoisiin instrumentteihin. IAS 32 tarjoaa myös luokitteluohjeita instrumentteihin liittyviin korkoihin, osinkoihin, voittoihin ja tappioihin ja tietoa siitä, milloin varat ja velat voidaan korvata. (Deloitte c.)

IAS 32 Rahoitusinstrumentit: Esittäminen -standardiin sisältyy seuraavat asiat:

- Vieras ja oma pääoma
  - omiin osakkeisiin sidotut instrumentit
  - vaihtoehtoiset toteuttamistavat
  - yhdistelmäinstrumentit (vaihtovelka-kirjalaina)
- Omat osakkeet

Taseen liitetiedoissa tulee antaa tiedot muun muassa rahoitusinstrumentin mahdollisesta uudelleenluokittelusta kun arvostusperuste muuttuu ja taseesta pois kirjaamisesta. Jos rahoitusvaroja on luokiteltu pois kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä tai myytävissä olevista varoista, tulee niistä antaa tietoja niin kauan kunnes varat on kirjattu kokonaan pois taseesta. Tilinpäätöksessä tulee antaa myös tiedot mahdollisista yrityksen velkojen tai lainaehdojen laiminlyönneistä. (Haaramo ym. 2014, Tiedot rahoitusinstrumenteista taseessa.)

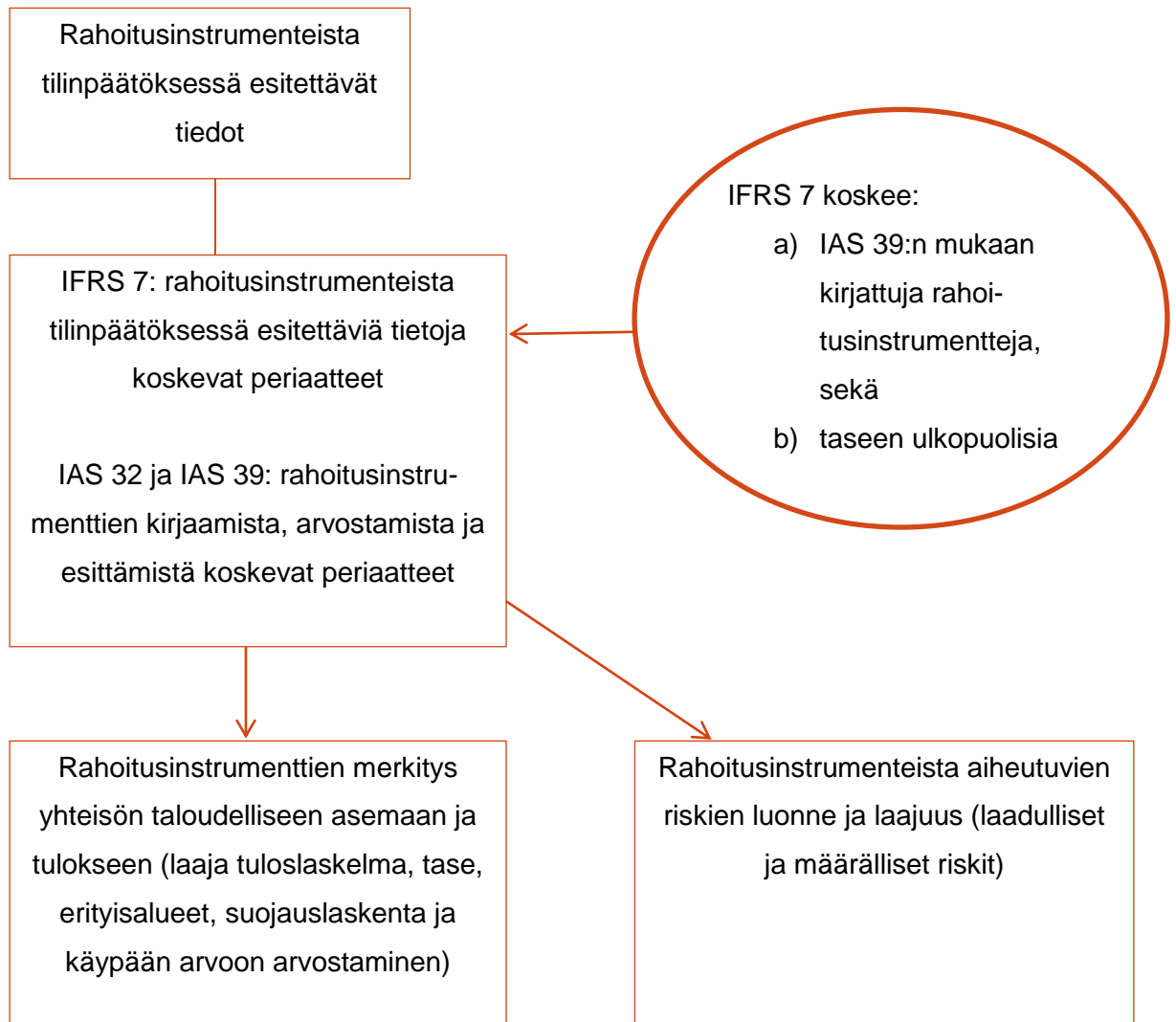
3.1 Tilinpäätöksen liitetiedoissa esitettävät tiedot

1.1.2013 voimaan tullut IFRS 7 Rahoitusinstrumentit: Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot -standardi (*IFRS 7 -Financial Instruments: Disclosures*) määrittää vaatimukset rahoitusinstrumenttien ominaisuuksista, jotka tulee esittää tilinpäätöksen liitetiedoissa (Deloitte f).

IFRS 7 -tilinpäätöksessä esitettävät tiedot:

- Ryhmittely
- Liitetietovaatimukset
- Riskiliitetiedot

IAS 39:n soveltamisalaan kuuluvat taseeseen merkityt rahoitusvarat ja -velat. IAS 39 soveltamisalan ulkopuolella ovat taseeseen merkitsemättömät rahoitusinstrumentit, mutta näihin sovelletaan kuitenkin IFRS 7:n säännöksiä. Kuvio 1 kuvaa IFRS 7 -standardin soveltamisalaa ja sisältöä. (KPMG 2013, 332.)

Kuvio 1. IFRS 7 -standardin soveltamisala ja sisältö (KPMG 2013, 333).

IFRS 7:n pääasiallisena tavoitteena on antaa läpinäkyvää informaatiota rahoitusinstrumenttien merkityksestä yrityksen taloudelliseen asemaan ja tulokseen, sekä kuvailla niistä nousevia riskejä ja riskienhallintaa. Standardin mukaan rahoitusriskeistä annetuissa tilinpäätöstiedoissa tulee olla johdon näkökulma eli tietojen tulee perustua johdon sisäiselle raportoinnille. IFRS 7:n toisena päätavoitteena on selventää rahoitusinstrumenttien merkitystä yritykselle. Informaatiota tulee antaa taseesta, laajasta tuloslaskelmasta, suojauslaskennasta, rahoitusinstrumenttien käyvistä arvoista ja niiden määrittämisestä. (KPMG 2013, 333, 334.)

3.2 Rahoitusriskienhallinnan liitetiedot

IFRS 7:n mukaan tavanomaisia rahoitusinstrumentteihin liittyviä riskejä on luottoriski, likviditeettiriski ja markkinariski. Riskeistä vaadittava laadullinen tieto koskee niiden syntymistä, riskienhallintaa, toimintatapoja sekä kauden aikana tapahtuneita muutoksia. Jos riskien määrä on olennainen, annettava määrällinen informaatio tulee perustua avainjohdon sisäiselle raportoinnille ja se annetaan tilikauden tai osavuosikatsauksen päättyessä. (Haaramo ym. 2014, Riskeistä annettavat tiedot.)

Stockmann kertoo vuoden 2014 tilinpäätöksessään, että konsernin rahoitusriskien hallinnan pääasiallisina tavoitteina on kohtuuhintaisen rahoituksen varmistaminen ja taseeseen ja tulokseen markkinariskeistä johtuvien vaikutuksien vähentäminen. Otetaan tähän esimerkiksi konsernin mainitsemat pääasialliset rahoitusriskit valuuttariski, korkoriski, likviditeetti- ja maksuvalmiusriski sekä vastapuoliriski.

- a) Valuuttariski. Syntyy kun ennakoitujen liiketoimet tai taseeseen kirjatut varat/velat ovat muun kuin yhteisön toimintavaluutan määräisiä. Stockmannin valuuttariski muodostuu myös ulkomaan yksiköihin tehdyistä valuuttamääräisistä nettoinvestoinneista.
  - i. Transaktioriski. Koostuu liiketoimintayksiköiden väliseen kaupankäyntiin liittyvistä valuuttavirroista ja ulkomaan valuuttamääräisistä saamisista ja veloista.
  - ii. Translaatoriski. Konserni altistuu translaatoriskille, kun ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätökset yhdistellään konsernitilinpäätöksessä euromääräisiksi. Riskiltä suojaudutaan valuuttamääräisillä johdannaisilla ja lainoilla.
- b) Korkoriski. Riskinhallinnan tavoitteena Stockmannilla on vähentää tulokseen heijastuvaa epävarmuutta, joka johtuu korkotason muutoksista. Riskiä hallitaan hajauttamalla lainanottoa ja sijoituksia eri maturiteetteihin sekä vaihtuva- ja kiinteäkorkoisiin instrumentteihin.
  - iii. Sähkön hintariski. Stockmannin tytäryhtiö Lindex käyttää sähköjohdannaisia, joilla se pienentää sähköhankintoihin liittyvää hintariskiä.
- c) Likviditeetti- ja maksuvalmiusriski. Tämä riski voi johtua rahoituksen hankkimisvaikeuksista tai yritys voi ajautua maksukyvyttömäksi likvidien varojen riittämättömyyden vuoksi. Riskiä minimoidaan mm. pitkäaikaisilla luottolimiiteillä ja riittävällä maksuvarannolla.

- d) Luotto- ja vastapuoliriski. Riskille altistavat erilaiset saamiset, kuten myyntiin ja sijoituksiin perustuvat saamiset. Vastapuoliriskille alttiita sijoituksia ja johdannaissoimuksia tehdään vain vakavaraisiksi luokiteltujen ja hyvän luottokelpoisuuden omaavien vastapuolten kanssa. Sijoituksia tehdään vain sellaisiin rahoitusinstrumentteihin, joiden konserni arvioi olevan likvidejä ja alhaisen riskin omaavia. (Stockmann Oyj Abp. Tilinpäätös 31.12.2014.)

Taulukko 4. Stockmannin myyntisaamisten ikäanalyysi (Tilinpäätös 31.12.2014).

Myyntisaamisten ikäanalyysi

Milj. euroa	2014 *	2013
Erääntymättömät myyntisaamiset	11,7	46,1
1-30 päivää erääntyneet myyntisaamiset	5,7	11,0
31-120 päivää erääntyneet myyntisaamiset	1,6	2,4
Yli 120 päivää erääntyneet myyntisaamiset	0,5	2,7
Yhteensä	19,5	62,1

*) Hobby Hall -etäkauppaliiketoimintaan liittyvät omaisuuserät ja velat on luokiteltu 31.12.2014 taseessa myytävänä oleviksi omaisuuseriksi, lisätietoja liitetiedossa 3.

IFRS 7-säännöksen mukainen Stockmannin myyntisaamisten ikäanalyysi on esitetty taulukossa 4. Stockmann kertoo tilinpäätöksessään, että pääasiallisesti yli 120 päivää erääntyneistä myyntisaamisista on kirjattu arvonalentumista 0,4 miljoonaa euroa vuonna 2014 (2013: 1,1 miljoonaa euroa). Konserni arvioi, että sillä ei ole merkittävää kaupallisiin myyntisaataviin perustuvaa riskiä, sillä saatavakannat koostuvat suuresta määrästä pieniä eriä saatavia. Lisäksi asiakkaat ovat pääasiallisesti yksityishenkilöitä, joiden luottokelpoisuus tarkistetaan. Myyntisaamiset yhteensä 19,5 miljoonaa euroa koostuu taseen lyhytaikaisista korollisista (2,4 miljoonaa euroa) ja korottomista (17,1 miljoonaa euroa) myyntisaamisista.

Taulukko 5. Marimekon myyntisaamisten ikäanalyysi (Tilinpäätös 2014).

Myyntisaamisten ikäanalyysi

(1 000 euroa)	2014	Arvonalentumistappiot	Netto 2014	2013	Arvonalentumistappiot	Netto 2013
Erääntymättömät myyntisaamiset	4 025		4 025	4 035		4 035
Erääntyneet						
alle 30 päivää	467		467	500		500
30-60 päivää	205		205	178		178
yli 60 päivää	125	-24	101	168	-13	155
Yhteensä	4 821	-24	4 797	4 881	-13	4 868

Marimekko selvittää tilinpäätöksessään kirjaavansa myyntisaamisista arvonalentumistappion liiketoiminnan muihin kuluihin, mikäli asiakkaan maksusuoritus viivästyy yli 90 päivää. Taulukossa 5 on esitetty luottoriskiin liittyvä myyntisaamisten ikäanalyysi, joka löytyy tilinpäätöksen liitetietojen kohdasta 2.2 Myyntisaamiset ja muut saamiset. Vuon-

na 2014 tulosvaikutteisesti kirjattu luottotappioiden määrä oli 24 000 euroa. Tukku- myyntiliiketoiminnassa syntyy luottoriskiä, jota konserni arvioi pienentävän laaja ja maantieteellisesti jakautunut asiakaskunta. Luotonvalvonta seuraa jatkuvasti asiakkaiden luottotietoja ja -limittejä. Marimekko kertoo pienentävänsä luottoriskiä käyttämällä muun muassa ennakkomaksuja. Yleensä vähittäismyyntiasiakkaat maksavat ostokset käteisellä tai yleisimmillä luottokorteilla.

Stockmann antaa asiakkailleen maksuaikaa keskimäärin 30 päivää enemmän kuin Marimekko ennen saatavan luottotappioksi kirjaamista ja perintään siirtämistä. Stockmann on todennäköisesti laskenut kannattavammaksi pitää myyntisaamisten perinnän jopa 120 päivää yhtiön sisäisenä, kuin että ne kirjattaisiin luottotappioksi ja siirrettäisiin perintätoimistolle jo aikaisemmassa vaiheessa. Päätökseen voivat vaikuttaa muun muassa sisäisen perinnän kustannukset, sen tehokkuus ja kotiutettavien myyntisaamisten määrä sekä perintätoimiston kustannukset ja toimistolle ulkoistetun työn tehokkuus.

4 Rahoitusinstrumenttien kirjaaminen ja arvostaminen

IAS 39 Rahoitusinstrumentit: Kirjaaminen ja arvostaminen -standardi (*IAS 39 -Financial Instruments: Recognition and Measurement*) sisältää määritykset rahoitusinstrumenttien arvostamisesta ja niiden kirjaamisesta taseeseen. Standardia sovelletaan 1.1.2005 tai tätä myöhemmin alkaviin tilikausiin. IASB on työstämässä uutta standardia IFRS 9, joka tulee korvaamaan IAS 39 -standardin kokonaisuudessaan. IFRS 9 -standardin säännökset otetaan käyttöön 1.1.2018 tai tätä myöhemmin alkaviin tilikausiin. Aikaisempi käyttöönotto on sallittua, mutta ei kuitenkaan Euroopan unionin sisällä, sillä standardi ei ole saanut virallista hyväksyntää EU:lta. (Deloitte d.)

IAS 39 Rahoitusinstrumentit: Kirjaaminen ja arvostaminen -standardin sisältö:

- Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjaaminen
- Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjaaminen pois taseesta
- Rahoitusvarojen ja -velkojen arvostaminen
  - käyvän arvon määrittäminen
  - jaksotettu hankintameno
- Kytkeytyt johdannaiset
- Suojaus ja suojauslaskenta
- IAS 39:n soveltamisohjeet

4.1 Taseeseen kirjaaminen

Kun yrityksestä tulee sopimusehtojen osapuoli, rahoitusvelka tai -vara kirjataan välittömästi taseeseen ja jaotellaan valittuun kategoriaan, riippuen rahoitusinstrumentin ominaisuuksista. Ryhmittely on tärkeää, sillä se määrittää rahoitusinstrumentin arvon muutosten, tuottojen ja tappioiden kirjaamisperusteen. Tyypillisesti arvostaminen tapahtuu käypään arvoon tai jaksotettuun hankintamenuun. (Deloitte e.)

Välittömään taseeseen kirjaamisen poikkeuksena ovat sellaiset saamiset ja velat, jotka syntyvät yrityksen lupauksesta ostaa tai myydä tavaroita tai palveluita. Näitä ei kirjata taseeseen, ennen kuin vähintään toinen osapuolista on suorittanut sopimuksessa mainitun velvollisuutensa. Esimerkiksi tuotetilauksen vastaanottava yritys ei kirjaa myyntisaamista taseeseen ennen kuin tuotteet on tuotettu tai toimitettu. (Christian & Lüdenbach 2013, 462.)

Huomioon otettavia seikkoja rahoitusinstrumentin ryhmittelyvaiheessa:

- Onko instrumentin eräpäivä määriteltynä?
- Ovatko saatavat kassavirrat etukäteen sovittuja vai määriteltävissä olevia?
- Onko instrumentti hankittu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi?
- Onko instrumentti johdannainen tai sisältääkö se kytketyn johdannaisen?
- Onko instrumentti noteerattuna aktiivisilla rahoitusmarkkinoilla?
- Onko johto alun perin päättänyt jaotella instrumentin tiettyyn ryhmään?

(IFRS Pocket Guide 2014, 13.)

Rahoitusvarojen ryhmittelyn muutos on sallittua tietyin ehdoin, mutta mahdollisesta uudelleenluokittelusta vaaditaan erityiset selvitykset. Uudelleenluokittelu on kuitenkin kiellettyä johdannaisten tai sellaisten käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen rahoitusinstrumenttien kohdalla, jotka on valittu kirjattavaksi käyvän arvon option mukaan. (IFRS Pocket Guide 2014, 13.) Kun oikeudet sijoitusten rahavirtoihin on lakannut tai ne on siirretty toiselle osapuolelle ja olennaiset riskit ja edut on siirretty olennaisilta osin, kirjataan rahoitusvarat pois taseesta (Esimerkkiyhtiön IFRS-konsernitilinpäätös 2014, 28).

Taulukko 6. Rahoitusinstrumenttien arvostaminen IAS 39-standardin mukaan.

IAS 39:n ryhmä	Kirjaaminen taseeseen	Myöhempi arvostaminen
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat a) kaupankäynti b) alkuperäinen luokittelu	Käypä arvo – transaktiomenot kuluiksi tuloslaskelmaan	Käypä arvo – muutokset tulosvaikutteisesti
Eräpäivään asti pidettävät	Käypä arvo + transaktiomenot	Jaksotettu hankintameno, efektiivisen koron menetelmä – muutokset tulosvaikutteisesti
Lainat ja muut saamiset	Käypä arvo + transaktiomenot	Jaksotettu hankintameno, efektiivisen koron menetelmä – muutokset tulosvaikutteisesti
Myytavissä olevat rahoitusvarat	Käypä arvo + transaktiomenot	Käypä arvo, – muutokset suoraan pääomaan (muut laajan tuloksen erät, käyvän arvon rahasto)

IAS 39 -standardi määrittelee rahoitusinstrumenteille taulukon 6 mukaiset neljä eri ryhmää. Ryhmittymisen mukaan määräytyy, miten instrumentti arvostetaan ja mihin arvon muutokset kirjataan.

- 1) käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatut rahoitusinstrumentit
  - kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät
  - valinnan mukaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat

- 2) eräpäivään asti pidettävät
  - 3) lainat ja muut saamiset
  - 4) myytävissä olevat rahoitusvarat
- (IFRS Pocket Guide 2014, 13.)

Efektiivisen koron menetelmää käytetään rahoitusvaran tai rahoitusvelan jaksotetun hankintamenon laskemiseen ja korkotuoton tai -kulun kohdistamiseen oikealle ajanjaksolle. Efektiivistä korkokantaa käyttämällä rahoitusinstrumentin odotettavissa olevan maturiteetin aikana saatavaksi tai suoritettavaksi arvioidut vastaiset maksut diskontataan juuri kyseisen erän nettokirjanpitoarvon suuruisiksi. Transaktiomenoihin luetaan kaikki välittömästi rahoitusinstrumentin hankkimisesta, liikkeeseenlaskusta tai luovuttamisesta aiheutuvat lisämenot, kuten arvopaperimeklareiden ja välittäjien palkkiot, sekä viranomaistahojen perimät maksut ja siirtoverot. (Finanssivalvonta 2013, 27.) Diskonttaaminen merkitsee (arvopaperin) tulevan arvon muuntamista nykyarvoksi (Morningstar 2014).

Stockmann kertoo vuoden 2014 tilinpäätöksessään ryhmittelevänsä rahoitusvaransa IAS 39:n mukaisesti a) lainoihin ja muihin saamisiin, jotka ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia, maksuiltaan kiinteitä ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla, b) käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin, joita ovat sijoitukset lukuun ottamatta myytävissä olevia osakkeita ja c) myytävissä oleviin, joihin on ryhmitelty johdannaisvaroihin kuulumattomat, konsernin osakesijoitukset arvostettuna käypään arvoon eli tilinpäätöspäivän markkinahintaan sekä noteeraamattomat osakkeet yleensä hankintahintaisina.

Taulukko 7. Stockmann Oyj Abp pitkäaikaisten velkojen liitetiedot (Tilinpäätös 31.12.2014).

20. Pitkäaikaiset velat, korollinen

Milj. euroa	Kirjanpitoarvo 2014	Käypä arvo 2014	Kirjanpitoarvo 2013	Käypä arvo 2013
Joukkovelkakirjalaina	149,3	143,3	149,1	146,2
Lainat rahoituslaitoksilta	455,2	455,3	319,9	319,9
Eläkelainat				
Rahoitusleasingvelat	0,1	0,1	0,5	0,5
Muut lainat	8,6	8,6		
Yhteensä	613,2	607,2	469,4	466,5

Stockmannin mukaan muiden lyhytaikaisten velkojen käyvät arvot vastaavat niiden kirjanpitoarvoja. Pitkä- ja lyhytaikaisia velkoja esittävät taulukot 7 ja 8. Pitkäaikaisten korollisten velkojen käyvän arvon arvostuksessa yhtiö käyttää syöttötietoina säännöllisesti pörssistä saatavia markkinahintanoteerauksia. Käyvän arvon arvostus on luokiteltu tasolle 2 IFRS 13:n mukaisesti.

Taulukko 8. Stockmann Oyj Abp lyhytaikaisten velkojen liitetiedot (Tilinpäätös 31.12.2014).

21. Lyhytaikaiset velat

Milj. euroa	Kirjanpitoarvo 2014	Käypä arvo 2014	Kirjanpitoarvo 2013	Käypä arvo 2013
Lainat rahoituslaitoksilta	8,9	8,9	8,9	8,9
Luotollinen shekkitili	4,1	4,1	6,1	6,1
Eläkelainat				
Lyhytaikaiset rahoitusleasingvelat	0,4	0,4	2,5	2,5
Muut korolliset velat	207,4	207,7	328,0	328,9
Ostovelat *	95,0	95,0	109,7	109,7
Muut lyhytaikaiset velat *	79,6	79,6	52,9	52,9
Siirtovelat *	92,8	92,8	103,1	103,1
Johdannaiset	0,6	0,6	3,9	3,9
Tuloverovelka	0,0	0,0	3,3	3,3
Yhteensä	488,8	489,1	618,3	619,2
joista korollisia	220,7	221,0	345,4	346,3

*) Hobby Hall -etäkauppaliiketoimintaan liittyvät omaisuuserät ja velat on luokiteltu 31.12.2014 taseessa myytävänä oleviksi omaisuuseriksi, lisätietoja liitetiedossa 3.

Stockmann kertoo, että rahoituslainojen, joukkovelkakirjalainojen ja muiden lainojen kirjanpitoarvo on laskettu IAS 39:n mukaan käyttämällä efektiivisen koron menetelmää. Konserni on määrittänyt käyvät arvot diskontatun kassavirran menetelmällä tilinpäätöshetken markkinakorolla diskonttaamalla. Lyhytaikaisissa veloissa rahoituslainojen käyvät arvot on saatu diskontatun kassavirran menetelmällä tilinpäätöshetken markkinakorolla diskonttaamalla.

Marimekko ryhmittelee vuoden 2014 tilinpäätöksessään konsernin rahoitusvarat a) lainoihin ja muihin saamisiin, jotka koostuvat myyntisaamisista, muista saamisista ja rahoitusvaroista sekä b) myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, jotka koostuvat osakkeista. Marimekon johto päättää rahoitusvarojen hankitaan perustuvan tarkoituksen ja sen kautta varojen ryhmittelyn, alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä.

Taulukko 9. Marimekon Oyj:n lyhyt- ja pitkäaikaiset velat (Tilinpäätös 2014).

4.3 Pitkäaikaiset velat, korollinen

(1 000 euroa)	2014	2013
Rahoitusvelat	3 696	8 234
Rahoitusleasingvelat	3 261	3 252
Yhteensä	6 957	11 486

Rahoitusvelkojen korkokannan vaihteluväli oli 0,577–1,688 % (0,078–1,446). Kaikki rahoitusvelat olivat euromääräisiä.

5. LYHYTAIKAISET VELAT**5.1 Lyhytaikaiset velat**

(1 000 euroa)	2014	2013
Ostovelat ja muut velat		
Ostovelat	3 863	4 211
Muut velat	2 731	2 230
Siirtovelat	3 460	3 549
Rahoitusleasingvelat	176	72
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	778	
Yhteensä	11 008	10 061
Siirtovelat		
Työsuhde-etuudet	3 246	3 345
Muut siirtovelat	214	204
Yhteensä	3 460	3 549

Taulukossa 9 on esitettyä Marimekon vuoden 2014 tilinpäätöksen rahoitusvelat IAS 39:n mukaisesti kirjattuina alun perin käypään arvoon transaktiomenot sisältäen. Seuraavat kirjaukset tehdään jaksotettuun hankintamenuun käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Rahoitusvelkojen katsotaan olevan IAS 1 -standardin mukaisesti pitkäaikaisia, ellei niitä ole aikomus maksaa takaisin 12 kuukauden kuluessa. Marimekko pitää ostovelkojen ja muiden velkojen kirjanpitoarvoa kohtuullisena arviona niiden käyvää arvosta, jolloin niiden käypää arvoa ei tarvitse IFRS 7:n mukaan esittää.

Taulukko 10. Marimekon pitkäaikaisten velkojen käyvät arvot (Tilinpäätös 2014).

6. RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KÄYVÄT ARVOT

Yhtiön rahoitusvarat koostuvat lyhytaikaisista myyntisaamisista ja muista saamisista sekä rahavaroista, jolloin niiden tasearvot ovat kohtuullinen arvio käyvää arvosta. Myös ostovelkojen ja muiden velkojen kirjanpitoarvo on kohtuullinen arvio niiden käyvää arvosta.

Rahoitusvelkojen ja rahoitusleasingvelkojen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot on esitetty alla:

(1 000 euroa)	Kirjanpitoarvo 2014	Käypä arvo 2014	Kirjanpitoarvo 2013	Käypä arvo 2013
Rahoitusvelat	3 696	3 696	8 234	8 234
Rahoitusleasingvelat	3 437	3 437	3 324	3 324

Marimekko kertoo arvioineensa taulukossa 10 esitettyjen rahoitusvelkojen käyvät arvot perustuen diskontattuihin rahavirtoihin käyttäen tilinpäätöspäivän markkinakorkoa ja luottoriskipreemiota. Rahoitusvelkojen käyvän arvon arvostuksiin sisältyy paljon johdon arvioita, joten yhtiö on luokitellut ne IFRS 13:n mukaan käyvän arvon hierarkian tasolle 3. Lisätietoa tasosta 3 löytyy tämän työn kappaleesta 5.9 Käyvän arvon hierarkian tasot.

Marimekon rahoitusleasingveloista erääntyy suurin osa yli vuoden – yli viiden vuoden kuluessa, mutta osa sisältyy lyhytaikaisiin velkoihin. Rahoitusleasingvelat esitetään erikseen, sillä niitä ei sovelleta IAS 39:n mukaan, vaikka kuuluvatkin IFRS 7:n piiriin. Tässä tutkimuksessa ei käsitellä IAS 17 Vuokrasopimukset -standardia, joka määrittää säännökset rahoitusleasingvelkojen osalta.

4.1.1 Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat

Rahoitusvara tai -velka luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi, mikäli sen hankinnan pääasiallisena tarkoituksena on ansaita sen kaupankäynnillä lisätuloja. Tarkoituksena on yleensä myydä instrumentti ja ostaa se takaisin lyhyen ajan kuluessa. Rahoitusinstrumentti voi myös olla osa sellaista sijoitussalkkua, jota hallinnoidaan yh-

dessä ja käytetään toistuvasti voiton tavoitteluun lyhyellä aikavälillä, lyhytaikaisena sijoitustoimintana. Tähän luokkaan kuuluvat johdannaiset, jotka ovat muita kuin suojausinstrumentteja tai takaussopimuksia. (Christian & Lüdenbach 2013, 463.)

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia ovat

- politiikan mukaisesti lyhyen aikavälin voiton tavoitteluun tarkoitetut sijoitukset
- johdannaiset (muut kuin suojausinstrumentit ja takaussopimukset)

Kaupankäyntitarkoituksessa hankittua ja pidettäväksi ryhmiteltyä instrumenttia ei saa jälkikäteen ryhmitellä uudelleen. Muutos ryhmittelyyn voidaan tehdä vain siinä tapauksessa, mikäli instrumentti ensin myydään ja hankitaan sitten takaisin markkinoilta. (Haaramo ym. 2014, Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat tai -velat.) Jos rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittely kuitenkin muuttuu luotettavasta epäluotettavaksi, arvostus tulee tehdä hankintameno- tai jaksotettuun hankintameno- (Treasury Assurance valmennus 2014).

Rahoitusinstrumentin ensimmäisellä kirjauskerralla yritys voi päättää aktivoivansa sen tulosvaikutteisesti käypään arvoon. Käyvän arvon menetelmää ei kuitenkaan voida soveltaa oman pääoman ehtoihin instrumentteihin, joille ei voida määrittää ollenkaan tai edes luotettavaa markkinahintaa. Jos valinta tuottaa merkityksellisempää informaatiota, niin minkä tahansa muun instrumentin saa arvostaa käypään arvoon. Informaatio on merkityksellisempää, kun ”poistetaan tai vähennetään merkittävästi arvostukseen tai kirjaamiseen liittyvää epäjohdonmukaisuutta”. Rahoitusvarojen ja -velkojen erilainen arvostus (käypään arvoon, jaksotettuun hankintameno- tai jaksotettuun hankintameno-) aiheuttaa tulosvolatiliteettia eli tuloksen vaihtelua. Pääomasijoittajien liiketoiminnan perimmäisenä tarkoituksena on sijoituskohteen arvonnousu, jolloin instrumenttien käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostaminen parantaa liiketoiminnasta tuotettua oikeaa kuvaa tilinpäätöksissä. (Haaramo ym. 2014, Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat tai -velat.)

Taulukko 11. Toimintokohtaisessa mallituloslaskelmassa käyvän arvon muutos (Esimerkkiyhtiön IFRS-konsernitilinpäätös 2014).

Konsernin tuloslaskelma

1p10(b) 1p113, 1p38		Liite- tieto	1.1.–31.12	
			2014	2013
	Jatkuvat toiminnot			
1p82(a)	Liikevaihto	5	211 034	112 360
1p99, 1p103	Myytyjä suoritteita vastaavat kulut	6	-77 366	-46 682
1p103	Bruttokate		133 668	65 678
1p99, 1p103	Myyntin ja markkinoinnin kulut		-52 529	-21 213
1p99, 1p103	Hallinnon kulut		-30 105	-10 511
1p99, 1p103	Muut tuotot	7	2 750	1 259
1p85	Muut liiketoiminnan tappiot(-)/voitot – netto	8	-90	63
1p85	Liikevoitto		53 694	35 276
1p85	Rahoitustuotot	11	1 730	1 609
1p82(b)	Rahoituskulut	11	-8 173	-12 197
1p85	Rahoituskulut – netto	11	-6 443	-10 588
1p82(c)	Osuus pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävien sijoituskohteiden voitosta	12	1 682	1 022
1p85	Voitto ennen veroja		48 993	25 710

Tämän luokan käyvän arvon muutoksista johtuvat voitot tai tappiot esitetään taulukossa 11 mallituloslaskelman erässä ”Muut liiketoiminnan tappiot (-)/voitot – netto” kaudella, jolla ne ovat esiintyneet. Tuloslaskelmaan merkitään muina tuottoina osinkotuotot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista sillä hetkellä, kun konsernilla on oikeus maksun saamiseen. (Esimerkkiyhtiön IFRS-konsernitilinpäätös 2014, 28.)

Taulukko 12. Mallituloslaskelman liite 8 Muut liiketoiminnan tappiot(-)/voitot – netto (Esimerkkiyhtiön IFRS-konsernitilinpäätös 2014).

8 Muut liiketoiminnan tappiot(-)/voitot – netto

	2014	2013
IFRS7p20(a)(i) Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat (liitetieto 23):		
– Tappiot käyvän arvon muutoksista	-508	-238
– Voitot käyvän arvon muutoksista	593	–
IFRS7p20(a)(i) Valuuttaterminisopimukset:		
– Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	86	88
– Valuuttakurssivoitot/tappiot(-) – netto (liitetieto 15)	-277	200
IFRS7p24(a) Käyvän arvon suojausten tehoton osuus (liitetieto 20)	-1	-1
IFRS7p24(b) Rahavirran suojausten tehoton osuus (liitetieto 20)	17	14
Yhteensä	-90	63

Taulukossa 12 on esitetty esimerkkinä IFRS 7:n mukainen liitetieto käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista. (Esimerkkiyhtiön IFRS-konsernitilinpäätös 2014, 28.)

Yllä esitetystä esimerkkiyhtiön mallituloslaskelmassa kulut on luokiteltu niiden tarkoituksen perusteella eli toimintokohtaisesti. Yhteisön kannalta merkittäviä toimintoja voi olla muun muassa myytyjä suoritteita vastaavat kulut, myynti ja jakelu, tutkimus- ja kehittämisskulut ja hallintokulut. Toinen vaihtoehto on luokitella kulut niiden luonteen mukaan eli kululajikohtaisesti. Tällöin omina erinä esitetään muun muassa materiaalikulut, työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut ja poistot ja arvonalentumiset. Erittelytavan valinnan tulee perustua siihen, kumpi tapa kuvaa paremmin yhteisön tosiasiallista toimintaa. (KPMG 2013, 12,13.)

Taulukko 13. Stockmannin kululajikohtaisessa tuloslaskelmassa käyvän arvon muutos (Tilinpäätös 31.12.2014).

Konsernin tuloslaskelma

Milj. euroa	Liitetieto	1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
LIKEVAIHTO	2	1 844,5	2 037,1
Liiketoiminnan muut tuotot	4	0,0	0,0
Aineiden ja tarvikkeiden käyttö	5	-984,6	-1 046,9
Palkat ja työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	6,25,30	-383,3	-397,8
Poistot ja arvonalentumiset	2,7,12,13	-71,0	-74,4
Liiketoiminnan muut kulut	8	-487,8	-463,6
Kulut yhteensä		-1 926,7	-1 982,7
LIKEVOITTO	2	-82,2	54,4
Rahoitustuotot	9	1,3	4,5
Rahoituskulut	9	-22,7	-32,1
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		-21,4	-27,6
VOITTO ENNEN VEROJA		-103,6	26,8
Tuloverot	10	3,8	21,6
TILIKAUDEN VOITTO		-99,8	48,4
Tilikauden voiton jakautuminen:			
Emoyhtiön osakkeenomistajille		-99,8	48,4
Määräysvallattomille omistajille		0,0	0,0
Tulos/osake, osakeantikorjattu, euroa	11	-1,39	0,67
Tulos/osake, laimennettu, osakeantikorjattu, euroa	11	-1,39	0,67

Taulukossa 13 on esitetty Stockmann tuloslaskelma, joka on laadittu kulujen luonteen mukaisesti eli kululajikohtaisesti. Liiketoiminnan muissa tuotoissa esitetään muun muassa käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot ja muissa kuluissa muun muassa niiden tappiot. Konserni kirjaa korollisista myyntisaamisista saadut korkotuotot liiketoiminnan muiden kulujen vähennykseksi. Käyvän arvon muutokset Stockmann esittää tässä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat -luokassa niiden luonteen mukaisesti rahoitustuotoissa ja -kuluissa.

Taulukko 14. Liite 9 Rahoitustuotot ja -kulut (Tilinpäätös 31.12.2014).

9. Rahoitustuotot ja -kulut**Rahoitustuotot**

Milj. euroa	2014	2013
Osinkotuotot myytävissä olevista sijoituksista	0,1	0,2
Korkotuotot pankkitalletuksista ja muista sijoituksista	0,2	4,3
Myyntivoitot myytävissä olevista sijoituksista	0,0	0,0
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos	0,1	0,0
Valuuttakurssierot	0,8	0,0
Yhteensä	1,3	4,5

*) Tilikauden 2013 Korkotuotot sisältävät Lindexin verohyvitykseen liittyviä korkoja 3,5 milj. euroa.

Rahoituskulut

Milj. euroa	2014	2013
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoan arvostetuista rahoitusveloista	-22,7	-30,6
Luovutustappiot myytävissä olevista sijoituksista	0,0	-0,1
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos	0,0	-1,5
Valuuttakurssierot	0,0	-1,5
Yhteensä	-22,7	-32,1

Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä

Milj. euroa	2014	2013
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-21,4	-27,6

IAS 1 -suosituksen mukaan tulosvaikutteisesti kirjatut kulut tulee esittää joko laajassa tuloslaskelmassa, erillisessä tuloslaskelmassa tai liitetiedoissa. Taulukon 14 liitetieto avaa standardin mukaisesti Stockmannin rahoitustuottojen ja -kulujen sisällön.

Stockmann kertoo vuoden 2014 tilinpäätöksessään, että käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat -ryhmään konserni luokittelee kaikki sijoitukset, poislukien myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltuja osakkeita. Nämä sijoitukset arvostetaan niiden tilinpäätöspäivän markkinahintojen, kassavirtojen nykyarvomenetelmän tai muiden soveltuvien arvostusmallien mukaiseen käypään arvoon.

Marimekolla ei ollut hallinnassa vuoden 2014 tilinpäätöksessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja.

4.1.2 Eräpäivään asti pidettävät

Lainainstrumentit, joiden ominaisuuksiin kuuluu kiinteät, ennalta määritellyt maksusuoritukset ja tietty eräpäivä, luokitellaan eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin. Yrityksen tulee voida osoittaa, että sillä on vakaa aikomus ja kyky pitää rahoitusvarat eräpäivään asti. Arviot perustuvat todennäköiseen tilaan tulevaisuudessa. Arviot tehdään jokaisena tilinpäätöspäivänä uudestaan, muutosten tapahtuessa instrumentti arvostetaan käy-

pään arvoon ja luokitus tapahtuu myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. (Haaramo ym. 2014, Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset.)

Korkoinstrumenttien, kuten joukkovelkakirjalainojen, velkapaperin haltijan kanssa tehdään aina sopimuksellinen järjestely eli määritellään korko- ja lyhennyssuoritusten määrät ja maksupäivät. Tähän luokkaan ei kuulu johdannaiset tai yrityksen itsensä alun perin myöntämät lainat tai kantaosakkeet, sillä osakkeilla ei ole eräpäivää. (Haaramo & Palmuaro & Peill 2014, Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset.)

Eräpäivään asti pidettäviä ovat

- määräaikaistalletukset ja muut lainasaamiset
- joukkovelkakirjalainat
- yritystodistukset ja muut korkoa tuottavat tuotteet.

IAS 39.9 kieltää yritykseltä "eräpäivään asti pidettäviin sijoitukset" -ryhmän käytön kokonaan kahden seuraavan tilikauden ajaksi, mikäli ryhmään sisältyvien rahoitusvarojen myyntiä on tapahtunut. Tällaisissa tapauksissa on yleensä aiheellista epäillä vakaan aikomuksen ja kyvyn toteutumista yrityksen suunnitelmissa instrumenttien osalta. (Haaramo ym. 2014, Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset.) IAS 39:n mukaan yrityksellä ei ole vaadittua kykyä pitää rahoitusvarallisuuserää eräpäivään asti jos taloudelliset resurssit eivät riitä pitämään erää eräpäivään asti, tai yritystä koskeva lakisääteinen tai muu rajoite estää erän pitämisen eräpäivään asti.

Stockmann eikä myöskään Marimekko ole luokitellut rahoitusinstrumentteja eräpäivään asti pidettävien ryhmään vuoden 2014 tilinpäätöksissään.

4.1.3 Lainat ja muut saamiset

Lainoihin ja muihin saamisiin liittyvät maksut ovat kiinteitä, määritettävissä olevia eikä niitä noteerata toimivilla markkinoilla. Tähän luokkaan kuuluu perinteiset rahalainat, joissa yritys on luovuttanut velalliselle rahavaroja sekä tavaroiden ja palveluiden luovutuksesta johtuvat myyntisaamiset. Lainoja ja muita saamisia ei saa luokitella eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin. Johdannaisvaraa tai laina- tai myyntisaamista, joka on tarkoitus myydä lyhyen ajan kuluessa, ei saa luokitella lainoihin ja muihin saamisiin. Tähän luokkaan ei myöskään kuulu sellaiset lainat tai saamiset, joissa pääoman takai-

sinsaanti johtuu jostakin muusta syystä kuin luottoriskistä eli velallisen taloudellisista vaikeuksista. Tämän tyylliset sijoitukset tulee luokitella myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. (Haaramo ym. 2014, Lainat ja muut saamiset.)

Lainoja ja muita saamisia ovat

- myyntisaamiset ja muut lainasaamiset, noteeraamattomat velkakirjasaamiset
- yritystodistukset sekä muut korkoa tuottavat tuotteet.

Marimekko kirjaa vuoden 2014 konsernitilinpäätöksessään standardin mukaisesti lainat ja saamiset alun perin käypään arvoon ja myöhemmin jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmällä. Marimekon lainat ja muut saamiset muodostuvat myyntisaamisista, muista saamisista ja rahavaroista.

Stockmannin lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joiden maksut ovat kiinteät tai määritettävissä olevia, eikä näitä noteerata toimivilla markkinoilla. Arvostusperusteena käytetään jaksotettua hankintamenoa. Lainat ja muut saamiset näkyvät taseessa luonteensa mukaisesti joko lyhyissä- tai pitkäaikaisissa varoissa. Myyntisaamiset Stockmann on kirjannut vuoden 2014 konsernitaseeseen alun perin käypään arvoon IAS 39 -standardin mukaan.

4.1.4 Myytävissä olevat

Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyttöön liittyy joustavuutta. Ne voivat olla joko oman pääoman ehtoisia tai lainainstrumentteja, pitkä- tai lyhytaikaisia varoja, jotka esitetään taseessa IAS 1 -standardin mukaisesti. Yrityksellä ei välttämättä ole pyrkimystä ansaita lisätuloja myytävissä olevilla rahoitusvaroilla. Kolmeen muuhun luokkaan sisältyy tavallisemmin instrumentit, millä haetaan tuottoisaa sijoitustoimintaa. (Haaramo ym. 2014, Myytävissä olevat rahoitusvarat.)

Jos lainoja tai muita saamisia on luokiteltu myytävissä oleviin rahoitusvaroihin ja yhteisöllä on aikomus tai kyky pitää ne joko ennakoitavissa olevaan tulevaisuuteen tai eräpäivään asti, ne voidaan siirtää lainojen ja saamisten kategoriaan. Siirto tehdään uudelleenluokittelupäivän mukaiseen käypään arvoon. (Treasury Assurance valmennus 2014.)

Myytavissä olevia rahoitusvaroja ovat

- osakkeet, rahastosijoitukset, muut lainasaamiset
- joukkovelkakirjalainat, vaihtovelkakirjalainat, yritystodistukset jne.
- ja muut hyvin laajasti erilaiset tuotteet.

Mikäli rahoitusinstrumentti, joka on kirjattu tähän luokkaan, päätetään myydä tai siitä kirjataan arvonalentumistappio, siirretään omaan pääomaan kirjatut kertyneet käyvän arvon muutokset tuloslaskelmaan kohtaan ”voitot ja tappiot sijoituksista”. Tuloslaskelmaan tuotoksi merkitään efektiivisen koron menetelmällä laskettu arvopaperin korko ja myytävissä olevista oman pääoman ehtoista instrumenteista saadut osingot sillä hetkellä, kun konserni on oikeutettu maksun saamiseen. (Esimerkkiyhtiön IFRS-konsernitilinpäätös 2014, 28.)

Taulukko 15. Stockmannin myytävissä olevat sijoitukset (Tilinpäätös 31.12.2014).

15. Myytävissä olevat sijoitukset

milj. euroa	2014	2013
Hankintameno 1.1.	7,9	5,0
Muuntoero +/-	0,0	0,0
Lisäykset 1.1.–31.12.		0,0
Vähennykset 1.1.–31.12.	0,0	0,0
Siirrot erien välillä 1.1.–31.12.		2,8
Kirjanpitoarvo 31.12.	7,8	7,9

Stockmann mainitsee vuoden 2014 tilinpäätöksessään, että taulukossa 15 esitettyihin myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyvät konsernin osakesijoitukset listaamattomiin yhtiöihin. Noteeraamattomille osakkeille ei yleensä ole käypiä arvoja luotettavasti määriteltävissä, joten niiden arvo määritelleen menetelmin, mitkä perustuvat johdon harkintaan. Arvonalentumistappio konsernissa kirjataan IAS 39:n mukaisesti silloin, jos osakesijoituksen käypä arvo on olennaisesti tai pitkäaikaisesti alempi kuin sen hankintahinta. Lisätietoa Stockmannin osakkeiden arvonalentumisesta on seuraavassa kapaleessa.

Taulukko 16. Marimekon myytävissä olevat rahoitusvarat (Tilinpäätös 2014).

1.4 Myytävissä olevat rahoitusvarat

(1 000 euroa)	2014	2013
Myytavissä olevat osakkeet		
Hankintameno 1.1.	16	16
Hankintameno 31.12.	16	16
Tasearvo 31.12.	16	16
Rahoitusvarat yhteensä	16	16

Marimekko kertoo konsernitilinpäätöksessään, että tilinpäätöspäivänä myytävissä olevat rahoitusvarat ovat noteeraamattomia osakkeita, joista yhtiöllä ei ole aikomusta luopua, eli niillä ei haeta tuottoisaa sijoitustoimintaa. IAS 39:n mukaisesti yhtiö arvostaa myytävissä olevat rahoitusvarat käypään arvoon, mutta mikäli tätä ei voida arvioida luotettavasti, varat arvostetaan niiden hankintamenoon. Taulukossa 16 esitetyt Marimekon omistamat noteeraamattomat osakkeet on arvostettu hankintamenoon vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla, koska niiden käypiä arvoja ei ole markkinoilta luotettavasti saatavilla. Osakkeiden arvoon ei ole tämän liitetiedon 1.4 mukaan kirjattu arvonalentumisia.

4.2 Arvonalentuminen

IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen -standardin mukaan taseeseen jaksotettuun hankintamenoan merkityistä varoista arvioidaan jokaisen tilikauden päätteeksi, esiintyykö jossakin rahoitusvaroihin kuuluvassa erässä tai ryhmässä viittauksia olennaisesta arvonalentumisesta. Olennainen näyttö arvonalentumisesta voi olla esimerkiksi velallisen taloudelliset vaikeudet joka korreloi suoraan lyhennysten laiminlyönteihin ja myöhästymisiin tai konkurssin todennäköisyys. Tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusinstrumenteista ei tehdä arvonalentumiskirjauksia, sillä käyvän arvon muutokset kirjataan suoraan tuloslaskelmaan kuluksi tai tuloksi. (Esimerkkiyhtiön IFRS-konsernitilinpäätös 2014, 29.)

IFRIC (*International Financial Reporting Interpretations Committee*) on vahvistanut kokouksessaan 7/2009 seuraavat seikat:

- arvonalentumisen kirjaamiseen riittävä peruste on joko pitkäaikainen tai merkittävä arvonalennus
    - pitkäaikaisen tai merkittävän määritelmä on osa johdon harkintaa ja sen tulee sisältyä ohjeistukseen sekä liitetietoihin
  - odotettu tai ennustettu markkinoiden palautuminen ei syrjäytä pitkäaikaisen tai merkittävän arvonalentumisen olemassaoloa
  - sijoituksen arvon on mahdollista olla alentunut, huolimatta siitä että sijoituksen arvon lasku olisikin linjassa markkinoiden yleisen laskun kanssa
  - osakkeen arvon on alentunut jos sen käypä arvo laskee hankintahinnan alle.
- (Treasury Assurance -valmennus 2014.)

Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavan rahoitusvaran arvo on alentunut vain siinä tapauksessa, mikäli a) siihen on olemassa objektiivista näyttöä toteutuneen tapahtuman seurauksena; ja b) tapahtumilla, jotka synnyttävät tappion, on luotettavasti arvioitava vaikutus erän tai ryhmän arvioituihin vastaaviin rahavirtoihin. Jos arvonalentuminen kirjataan erilliselle vähennystilille, yhteisön tulee esittää täsmäytyslaskelma. Arvonalentuminen saadaan kirjata myös suoraan vähentämään varan kirjanpitoarvoa. (Treasury Assurance -valmennus 2014.)

Taulukko 17. Stockmannin tuloslaskelma liite liiketoiminnan muut kulut (Tilinpäätös 3.12.2014).

8. Liiketoiminnan muut kulut

Milj. euroa	2014	2013
Liikelaikkakulut	271,0	270,0
Markkinointikulut	72,1	69,6
Tavarankäsittelykulut	25,5	28,1
Luottotappiot	-1,2	1,1
Vapaaehtoiset henkilöstösivukulut	7,3	7,8
Korkotuotot myyntisaamisista	-0,4	-0,4
Muut kulut	113,4	87,4
Yhteensä	487,6	463,6

Taulukossa 13 on Stockmannin tuloslaskelma ja taulukko 17 esittää sen liitetiedon liiketoiminnan muihin kuluihin. Stockmann on kirjannut vuonna 2014 myyntisaamisista arvonalentumisia eli luottotappiota 0,4 miljoonaa euroa, joka sisälsi pääasiallisesti yli 120 päivää erääntyneitä myyntisaamisista. Stockmann arvioi kokemuksen perusteella, että erääntymättömiin saamisiin ei ole tarvetta tehdä arvonalentumisia. Stockmann on kirjannut myyntisaamiset alun perin taseeseen käypään arvoon. Epävarmojen saamisten osalta kirjataan arvonalentumisena kuluksi tuloslaskelmaan saatavakannan alkupe-
räisen arvon ja diskontatun, kerrytettävissä olevan rahamäärän välinen erotus.

Taulukko 18. Marimekon myyntisaamisten arvonalentumistappiot (Tilinpäätös 2014).

2.2 Myyntisaamiset ja muut saamiset

(1 000 euroa)	2014	2013
Myyntisaamiset	4 797	4 868
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	597	619
Muut saamiset	69	57
Siirtosaamiset	1 824	1 080
Yhteensä	7 286	6 622

Siirtosaamiset		
Rajattisaamiset	271	360
Työsuhde-etuudet	626	222
Alv-saamiset	286	
Muut siirtosaamiset	641	498
Yhteensä	1 824	1 080

Myyntisaamisista kirjattuja arvonalentumisia	24	13
--	----	----

Myyntisaamisten ikäanalyysi

(1 000 euroa)	2014	Arvonalentumis- tappiot	Netto 2014	2013	Arvonalentumis- tappiot	Netto 2013
Erääntymättömät myyntisaamiset	4 025		4 025	4 035		4 035
Erääntyneet						
alle 30 päivää	467		467	500		500
30-60 päivää	205		205	178		178
yli 60 päivää	125	-24	101	168	-13	155
Yhteensä	4 821	-24	4 797	4 881	-13	4 868

Taulukossa 18 on esitetty Marimekon konsernitaseen liitetieto, jossa myyntisaamisista kirjataan arvonalentumistappio, kun on ilmennyt objektiivista näyttöä siitä, että myyntisaamisista ei saada perityksi takaisin täysimääräisenä. Marimekko luettelee vuoden 2014 tilinpäätöksessään esimerkkeinä objektiivisesta näytöstä velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, konkurssin todennäköisyyden tai maksusuorituksen viivästyminen yli 90 päivää.

Taulukko 19. Marimekon kululajikohtainen tuloslaskelma (Tilinpäätös 2014).

KONSERNIN TULOSLASKELMA

(1 000 euroa)		1.1.–31.12.2014	1.1.–31.12.2013
LIKEVAIHTO	9.	94 150	94 007
Liiketoiminnan muut tuotot	10.	230	246
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (-) / vähennys (+)		-692	527
Aineiden ja tarvikkeiden käyttö	11.	-32 767	-33 547
Työsuhde-etuksista aiheutuvat kulut	13.	-25 543	-27 059
Poistot ja arvonalentumiset	14.	-4 283	-6 772
Liiketoiminnan muut kulut	15.	-25 503	-27 320
LIKEVOITTO		5 592	82
Rahoitustuotot	16.	252	67
Rahoituskulut	17.	-360	-953
		-108	-886
TULOS ENNEN VEROJA		5 485	-804
Tuloverot	18.	-1 370	-151
TILIKAUDEN TULOS		4 114	-955
Tuloksen jakautuminen emoyhtiön osakkeenomistajille		4 114	-955
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu laimentamaton ja laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, euroa	19.	0,51	-0,12

Marimekko kirjaa myyntisaamisten arvonalentumistappion tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin kuluihin, tämä esitetty taulukon 19 konsernin tuloslaskelmassa ja taulukossa 20 näkyy liitetieto liiketoiminnan muihin kuluihin. Marimekon myyntisaamiset on luokiteltu IAS 39:n mukaan lainoihin ja muihin saamisiin.

Taulukko 20. Liite 15 Marimekon liiketoiminnan muut kulut (Tilinpäätös 2014).

15. LIKETOIMINNAN MUUT KULUT

(1 000 euroa)	2014	2013
Vuokrat	9 287	8 634
Markkinointi	4 674	4 179
Liiketilojen hoito ja ylläpito	1 572	1 706
Hallinnon kulut	4 682	5 684
Muut kulut	5 288	7 117
Yhteensä	25 503	27 320

Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvät valuuttakurssierot

(1 000 euroa)	2014	2013
Myyntien valuuttakurssivoitot (-) / -tappiot (+)	-414	638

Osakkeiden arvon alentumista arvioitaessa yhteisöllä tulee olla selkeä laskentasääntö, mitä tarkoittaa merkittävä ja pitkäaikainen arvon alentuminen ja se on arvioitava instrumenteittain. Tämä merkittävyys voi perustua esimerkiksi eri toimialojen osakkeiden volatiliteettiin eli hintavaihtelun voimakkuuteen tietyllä ajanjaksolla. Hankintahinnan yhteisö voi määrittää esimerkiksi painotetun keskihinnan menetelmällä tai FIFO-menetelmällä, käyttäen kuitenkin aina samaa menetelmää. Lopulta arvonalennus kirjataan käyvän arvon rahastosta tuloslaskelmaan. Osakkeiden arvonalennuksen peruutus tuloslaskelman kautta ei ole sallittu. (Treasury Assurance -valmennus 2014.)

Luvun 5.5 taulukossa 16 on esitetty Stockmannin sijoitukset listaamattomien yhtiöiden osakkeisiin, jotka on ryhmitelty myytävissä oleviin sijoituksiin. Taulukossa 16 esitettyjen Stockmannin osakesijoitusten listaamattomiin yhtiöihin kirjanpitoarvo on arvioitu alentuneen tilikauden 2014 aikana 0,1 milj. euroa. Arvo määritellään johdon harkintaan perustuvilla menetelmillä, lisätietoja Stockmannin käyvän arvon arvostuksen tasoista löytyy luvusta 5.9.

Marimekko on ryhmitellyt omistamansa osakkeet IAS 39:n mukaan myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Osakkeiden arvossa ei ole tapahtunut arvonalentumisia vuonna 2014. Lisätietoja Marimekon hallussa olevista osakkeista löytyy luvusta 5.5 ja taulukosta 15. Omia osakkeitaan konsernilla ei ole omistuksessaan.

4.3 Taseesta poiskirjaaminen

Kun oikeudet sijoitusten rahavirtoihin on lakannut tai ne on siirretty toiselle osapuolelle ja olennaiset riskit ja edut on siirretty olennaisilta osin, kirjataan rahoitusvarat pois taseesta (Esimerkkiyhtiön IFRS-konsernitilinpäätös 2014, 28).

Rahoitusvelka (tai sen osa) lakkaa olemasta olemassa silloin, kun velallinen joko a) vapautuu velasta (tai sen osasta) maksamalla velkojalle, tavallisesti käteisvaroina tai muina rahoitusvaroina, tavaroina tai palveluina; tai b) vapautuu laillisesti velkaan (tai sen osaan) liittyvästä ensisijaisesta vastuusta joko oikeusprosessin seurauksena tai velkojan vapauttamana. Jos velallinen on antanut takauksen, tämä ehto saattaa silti täytyä. (Treasury Assurance -valmennus 2014.)

4.4 Käyvän arvon määrittäminen

IFRS 13 Käyvän arvon määrittäminen -standardia sovelletaan rahoitusinstrumentteihin ja niiden käyvistä arvoista annettaviin liitetietoihin (IAS 39 ja IFRS 7) (Haaramo ym. 2014, Käypään arvoon arvostaminen). VMA:n (150/2007) 7 §:n 1 momentin mukaan rahoitusinstrumentin käypä arvo on markkinaperusteinen, mikäli instrumentille on vaikeuksitta määriteltävissä luotettavat markkinat.

IFRS 13 Käyvän arvon määrittäminen:

- asettaa yhden IFRS normiston käyvän arvon määrittämiselle
- käyvän arvon määrittämisen liitetietovaatimukset

IFRS 7.25:n mukaan tilinpäätöksessä täytyy esittää rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot sellaisella ymmärrettävällä tavalla, jolloin niitä on mahdollista vertailla kirjanpitoarvoihin ja näin muihin yrityksiin. Käypää arvoa ei kuitenkaan tarvitse esittää, jos kirjanpitoarvo on hyvin lähellä sitä (lyhytaikaiset ostovelat ja myyntisaamiset). Yritys on ilmoitusvelvollinen kaikista muutoksista, menetelmistä ja merkittävistä oletuksista, joita on käytetty käypiä arvoja määritettäessä. (Haaramo ym. 2014, Käyvistä arvoista annettava informaatio.)

Marimekko Oyj esittää vuoden 2014 tilinpäätöksessään yhtiön rahoitusvarojen koostuvan lyhytaikaisista myyntisaamisista ja muista saamisista sekä rahavaroista, jolloin niiden kirjanpitoarvojen voidaan olettaa olevan IFRS 7:n mukaisesti kohtuullinen arvio niiden käyvästä arvosta. Samaa arviota yhtiö soveltaa myös ostovelkojen ja muiden velkojen käypää arvoa määritettäessä. Myös Stockmann mainitsee tilinpäätöksessään, että myyntisaamisten ja muiden lyhytaikaisten velkojen kirjanpitoarvot vastaavat niiden käypiä arvoja.

IFRS 13 -standardin määritelmän mukaan toimivilla markkinoilla saadaan jatkuvasti ajantasaista hinnoittelutietoa rahoitusinstrumentista, sillä omaisuuserää tai velkaa koskevia liiketoimia tapahtuu riittävän usein ja niiden volyymi on riittävän suuri. Suurin liiketoimien volyymi ja toiminnan taso on pääasiallisilla markkinoilla. Omaisuuserän myynnistä (tai velan siirtämisestä jollekin markkinaosapuolelle, huomioon otettuna transaktio- ja kuljetusmenot) saataisiin kuitenkin suurin rahamäärä suotuisimmilla markkinoilla. Katso kuvio 2 käyvän arvon markkinoista. (Finanssivalvonta 2013, 61.)

Toimivat markkinat	<ul style="list-style-type: none"> • ajantasainen hinnoittelutieto
Pääasialliset markkinat	<ul style="list-style-type: none"> • suurin toiminnan taso • suurin volyymi
Suotuisimmat markkinat	<ul style="list-style-type: none"> • suurin taloudellinen hyöty

Kuvio 2. Käyvän arvon markkinat (Finanssivalvonta 2013, 61).

Tulosvaikutteisesti käypään arvoon ryhmitellyistä ja kirjattavista lainoista tai muista saamisista sekä rahoitusveloista on esitettävä muun muassa seuraava tieto tilinpäätöksessä: tilikauden aikana tapahtunut lainan tai muun saamisen käyvän arvon muutos. Tässä tarkoitetaan muutosta, joka johtuu rahoitusvarojen luottoriskin muutoksista. (KPMG 2013, 335.)

Stockmann ilmoittaa vuoden 2014 tilinpäätöksensä liitetiedoissa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksista johtuvat tuotot, kuluja ei ole kertynyt. Nämä on esitetty luvussa 5.2 taulukossa 14. Marimekolla ei ollut 31.12.2014 hallussaan tulosvaikutteisesti käypään arvon kirjattavia rahoitusvaroja.

4.5 Käyvän arvon hierarkian tasot

VMA:n (150/2007) 7 §:n 1 momentin mukaan rahoitusvälineen, jolle on vaikeuksitta määriteltävissä luotettavat markkinat, käypänä arvona pidetään sen markkina-arvoa. Rahoitusinstrumenteille määritellyistä käyvistä arvoista tulee antaa tiedot tilinpäätöksen liitetiedoissa, joista selviää määritelmän perusta. Hierarkia on kolmitasoinen ja etenee määrittämisen luotettavuuteen perustuen.

1. taso: käypä arvo on saatu vaikeuksitta luotettavilta ja määriteltävissä olevilta markkinoilta, ei oikaisuja hintanoteerauksiin
  - pörssinoteeratut arvopaperit, johdannaiset ja noteeratut optiot, joukkovelkakirjat
2. taso: arvo on johdettavissa rahoitusinstrumentin osien tai vastaavanlaisten rahoitusinstrumenttien markkina-arvosta

- arvostusmenetelmä havaittavilla syöttötiedoilla, viimeaikaiset transaktiot, koronvaihtosopimukset, OTC optiot, vaihtoehtoiset sijoitukset

3. taso: arvo on laskettavissa yleisesti hyväksytyjen arvostusmenetelmien perusteella, mm. johdon menetelmät

- ei markkinoita, ei-noteeratut oman pääoman ehtoiset sijoitukset
- erät, joiden käypiin arvoihin on tehty johdon arvioita

Arvoon käytetään hankintamenoa, mikäli käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittellä edellä lueteltujen kohtien mukaisesti. Transaktiomenojen sisältyminen käypään arvoon riippuu kunkin rahoitusinstrumenttiryhmän säännöksistä. (Finanssivalvonta 2013, 62.)

Kuvio 3 havainnollistaa käyvän arvon arvostuksen tason määrittelyä. Liitetiedoissa tulee esittää mahdolliset siirrot eri tasojen välillä ja kaikki siirtoihin vaikuttavat syyt perusteluineen. IFRS 13:n mukaan tasoon 3 määritellyt käypien arvojen arvostukset vaativat laajimmat liitetietovaatimukset, joihin sisältyy alku- ja loppusaldojen välinen täsmäytyslaskelma, jossa esitetään erikseen kauden aikana tapahtuneet muutokset. Esitettäviä seikkoja ovat mm. kaudella tulosvaikutteisesti kirjatut kokonaisvoitot tai -tappiot sekä kuvaus niiden esittämipaikasta, muihin laajan tuloksen eriin kirjatut kokonaisvoitot tai -tappiot, osto, myynnit, liikkeeseenlaskut ja toteuttamiset. Tämän lisäksi tulee esittää tilikauden aikana tehdyt siirrot tasolle 3 tai sieltä pois, sekä siirroista on vielä mainittava merkittävät siirrot erikseen. (KPMG 2013, 336.)

Käypien arvojen hierarkia

Kuvio 3. Käypien arvojen hierarkia (Treasury Assurance -valmennus 2014).

Stockmann kertoo tilinpäätöksessään, että vuoden 2014 tilikauden aikana ei ole ollut siirtoja käyvän arvon tasojen välillä. Yhtiö kertoo, että tasolle 3 määritellyt käyvän arvon arvostukset ovat sijoituksia listaamattomien yhtiöiden osakkeisiin, joiden käyvät arvot määräytyvät johdon harkintaan perustuvien menetelmien kautta.

Taulukko 21. Stockmann-konsernin käyvän arvon hierarkian tasot (Tilinpäätös 31.12.2014).

Rahoitusvarat, milj. euroa	Taso	Kirjanpitoarvo 2014	Käypä arvo 2014	Kirjanpitoarvo 2013	Käypä arvo 2013
Johdannaissopimukset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa	2	4,4	4,4	0,2	0,2
Käypään arvoon tulosvaikutteiset kirjattavat rahoitusvarat					
Johdannaissopimukset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa					
Valuuttajohdannaiset	2	6,6	6,6	6,9	6,9
Sähkijohdannaiset	1				
Jaksoitettuun hankintamenoön kirjatut rahoitusvarat					
Pitkäaikaiset saamiset		3,4	3,4	0,5	0,5
Lyhytaikaiset saamiset, korolliset		2,4	2,4	43,1	43,1
Lyhytaikaiset saamiset, korottomat		64,7	64,7	69,8	69,8
Rahavarat		29,3	29,3	33,9	33,9
Myytavissä olevat rahoitusvarat	3	7,8	7,8	7,9	7,9
Rahoitusvarat yhteensä		118,6	118,6	162,4	162,4

Rahoitusvelat, milj. euroa	Taso	Kirjanpitoarvo 2014	Käypä arvo 2014	Kirjanpitoarvo 2013	Käypä arvo 2013
Johdannaissopimukset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa	2			0,9	0,9
Käypään arvoon tulosvaikutteiset kirjattavat rahoitusvelat					
Johdannaissopimukset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa					
Valuuttajohdannaiset	2	0,4	0,4	2,9	2,9
Sähkijohdannaiset	1	0,2	0,2	0,2	0,2
Jaksoitettuun hankintamenoön kirjatut rahoitusvelat					
Pitkäaikaiset velat, korolliset	2	613,2	607,2	469,4	466,5
Lyhytaikaiset velat, korolliset	2	220,7	221,0	345,4	346,3
Lyhytaikaiset velat, korottomat		236,7	236,7	265,5	265,5
Rahoitusvelat yhteensä		1 071,2	1 065,6	1 084,3	1 082,3

Taulukossa 21 näkyy tason 3 myytävissä olevat rahoitusvarat. Näiden sijoitusten voitot ja tappiot kirjataan konsernissa tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin. Tätä Stockmann perustelee sillä, että sijoitusten hankinta- ja luovutus päätökset tehdään liiketoiminnallisella perusteella.

Taulukko 22. Stockmannin tasolle 3 määritellyt käyvät arvot (Tilinpäätös 31.12.2014).

Myytavissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos, milj. euroa	2014	2013
Kirjanpitoarvo 1.1.	7,9	5,0
Muuntoero +/-	0,0	0,0
Siirrot erien välillä		2,8
Yhteensä	7,8	7,9

Taulukossa 22 on esitetty tason 3 käypään arvoon arvostettujen osakkeiden raportointikauden aikana tapahtuneet muutokset. Näiden tietojen perusteella sidosryhmä voi katsoa, että Stockmannin hallussa olevien listaamattomien osakkeiden arvo on laskeutunut 0,1 miljoonaa euroa ja tappio on kirjattu liiketoiminnan muihin kuluihin.

Taulukko 23. Stockmannin tuloslaskelman liite 8. Liiketoiminnan muut kulut (Tilinpäätös 31.12.2014).

8. Liiketoiminnan muut kulut

Milj. euroa	2014	2013
Liikepaikkakulut	271,0	270,0
Markkinointikulut	72,1	69,6
Tavarankäsittelykulut	25,5	28,1
Luottotappiot	-1,2	1,1
Vapaaehtoiset henkilöstösivukulut	7,3	7,8
Korkotuotot myyntisaamisista	-0,4	-0,4
Muut kulut	113,4	87,4
Yhteensä	487,8	463,6

Taulukossa 23 on esitetty liitetiedot liiketoiminnan muista kuluista. Stockmann on esittänyt IFRS 13 -standardin vaatimat tiedot.

Marimekko Oyj kertoo vuoden 2014 tilinpäätöksessään rahoitusvarojensa koostuvan lyhytaikaisista myyntisaamisista, muista saamisista ja rahavaroista, joten yhtiö pitää niiden tasearvoja kohtuullisina arvioina varojen käyvistä arvoista. Kirjanpitoarvoa käytetään myös ostovelkojen ja muiden velkojen arviona käyvästä arvosta. IFRS 7:n mukaan käypää arvoa ei tarvitse esittää kun kirjanpitoarvo on kohtuullisen lähellä käypää arvoa.

Taulukko 24. Marimekko Oyj:n rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot (Tilinpäätös 2014).

6. RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KÄYVÄT ARVOT

Yhtiön rahoitusvarat koostuvat lyhytaikaisista myyntisaamisista ja muista saamisista sekä rahavaroista, jolloin niiden tasearvot ovat kohtuullinen arvio käyvästä arvosta. Myös ostovelkojen ja muiden velkojen kirjanpitoarvo on kohtuullinen arvio niiden käyvästä arvosta.

Rahoitusvelkojen ja rahoitusleasingvelkojen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot on esitetty alla:

(1 000 euroa)	Kirjanpitoarvo 2014	Käypä arvo 2014	Kirjanpitoarvo 2013	Käypä arvo 2013
Rahoitusvelat	3 696	3 696	8 234	8 234
Rahoitusleasingvelat	3 437	3 437	3 324	3 324

Marimekko Oyj selventää arvioineen taulukossa 24 esitettyjen rahoitusvelkojensa käyvän arvon diskontattuihin rahavirtoihin perustuen ja käyttämällä tilinpäätöspäivän markkinakorkoa ja luottoriskipreemiota. Arvostukset yhtiö on luokitellut käyvän arvon hierarkian tasolle 3, sillä näihin sisältyy johdon arvioita, eivätkä siksi perustu todettavissa olevaan markkinatietoon. Arvostuksessa ei ole tapahtunut muutoksia viime tilikauteen verrattuna, joten täsmäytyslaskelmaa ei ole esitetty tilinpäätöksessä.

Yhtiö ei mainitse, onko tilikauden aikana ollut siirtoja tasojen välillä. Marimekon tilinpäätöksestä ei löydy taulukkoa käyvän arvon arvostusten määrittelyistä eri tasoille.

5 Haastattelujen toteutus

Laadullisen tutkimuksen haastatteluihin ei voi laatia täysin yksityiskohtaisia kysymyksiä, sillä ilmiötä ei tunneta (Kananen 2014, 16). Kysymyksenasetteluilla on olennainen vaikutus haastattelusta irti saatavaan tiedon määrään, sen laatuun ja syvyyteen. Tutkijan tulisi välttää kysymyksenasetteluissa niin sanottuja dikotomisias kysymyksiä, joihin haastateltava voi vastata yksiselitteisesti kyllä- ja ei-vastauksilla. Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää saada haastateltava kertomaan ilmiöstä. Dikotomiset kysymykset ohjaavat haastateltavan vastauksia, sekä tuottavat pahimmassa tapauksessa käyttökelvotonta aineistoa laadulliseen tutkimukseen. (Kananen 2014, 73, 74.)

Tähän tutkimukseen sisältyvän laadullisen haastattelututkimuksen havaintoyksikkö oli kaksi kappaletta. Tutkimustyyppi pohjautuu erityiseen asiantuntijuuteen, joten haastateltavien suurempi lukumäärä ei tässä tapauksessa toisi lisäarvoa tutkimukseen. Tutkimuksessa käytettiin kahta eri haastattelumuotoa, sillä toisen haastateltavan aikatauluun sopi paremmin kasvokkainen tapaaminen. Molemmat haastattelut tehtiin loka-kuussa 2015, jolloin tutkimuksen empiirinen osuus nosti esille kysymyksiä, joihin haluttiin vielä pureutua haastatteluiden avulla.

Tutkimukseen tilintarkastuksen kannalta näkökulmaa tuo tilintarkastusyhteisössä työskentelevä KHT-tilintarkastaja. KHT-tilintarkastajalla on yli 10 vuoden kokemus alalta ja hän työskentelee tällä hetkellä tilintarkastusyhteisön rahoitus- ja sijoitustoimintojen asiantuntijapalveluissa. Haastateltava ei ole ottanut osaa tässä työssä aineistona käytettyjen esimerkkiyritysten vuoden 2014 tilinpäätösten tarkastukseen. KHT -tilintarkastajan näkemykset tuovat tutkimukseen erityistä luotettavuutta, sillä Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunta (TILA) hyväksyy KHT-tilintarkastajat ja KHT-yhteisöt valvovat heidän toimintaa. Tilintarkastuslaki pätee TILA:n viranomaistehtäviin. (Tilintarkastuslautakunta.)

Kauppatieteiden maisterin (KTM) tutkinnon suorittanut IFRS-asiantuntijalla on 12 vuoden kokemus alalta. Hän työskentelee tilintarkastusyhteisön IFRS-raportoinnin konsulttipalveluissa, erityisosaamisenaan ja vastuu-alueenaan IFRS-rahoitusinstrumentit.

5.1 Haastatteluteemat

Tutkimuskysymyksistä nousevat teemahaastatteluun seuraavat teemat ja kysymykset:

- IFRS -säännökset
  - Millaista apua yritykset hakevat rahoitusinstrumentteja koskevien standardien (IAS 32, IAS 39, IFRS 7, IFRS 13) tulkinnoissa asiantuntijoilta yleisimmin?
  - Jos yritykset eivät hae apua, niin missä asioissa haluaisitte näiden standardien osalta neuvoa yrityksiä?
- IFRS-tilinpäätös ja rahoitusinstrumentit
  - Miten suomalaiset pörssiyritykset yleisesti ottaen noudattavat standardien vaatimuksia tilinpäätöksissään?
  - Minkälaisia eroavaisuuksia saattaa ilmetä esittämistavoissa?
- Rahoitusinstrumenttien arvostaminen
  - Millaisille rahoitusinstrumenteille on luotettavimmin määriteltävissä niiden arvot?
  - Minkälaisissa tilanteissa syntyy riski vääränlaisesta arvostamisesta?
  - Mitkä ovat käypään arvoon arvostamisen hyvät ja huonot puolet:
    - a) yrityksen kannalta?
    - b) sidosryhmän näkökulmasta?
- Millaisia muita olennaisia seikkoja haluaisit nostaa esille kysymyksien aihealueilta?
- Minkälaisia ajatuksia tuleva IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardi herättää?

5.2 Haastattelutulokset

Kysymykset molempiin haastatteluihin olivat samat. Kahdenkeskeinen kasvok-
kaishaastattelu nauhoitettiin iPhone 6 -puhelimien Recorder Pro -sovelluksella ja litteroi-
ttiin ennen analysointia. Sovellus oli testattu ennen haastattelua ja äänenlaatu todettu
selkeäksi. Litteroinnissa haastatteluiden tallenteet puretaan kirjalliseen muotoon ennen
manuaalista käsittelyä ja analyysiä. Litteroinnissa käytettiin propositiotason litterointia,
jossa kirjattiin vain sanoman ja havainnon ydinsisältö kirjalliseen muotoon. (Kananen
2008, 80–81.) Sähköpostihaastattelu lähetettiin ja vastaukset vastaanotettiin henkilö-
kohtaiseen sähköpostiosoitteeseen yhteisön suojatun sähköpostiyhteyden kautta.

5.2.1 IFRS-säännökset

KHT-tilintarkastaja kertoi, että yritykset hakevat yleisimmin asiantuntijoiden neuvoja muun muassa seuraavissa asioissa:

- IAS 32:n osalta oman ja vieraan pääoman luokittelun kysymyksissä
- IAS 39 rahoitusinstrumenttien arvostamiseen ja suojauslaskentaan liittyvissä kysymyksissä, joista hän mainitsi erityisen haastavaksi tehokkuustestauksen
- IFRS 7:n mukaisiin laajoihin liitetietovaatimuksiin, näistä erityisesti rahoitusriskienhallintaan koskeviin liitetietoihin, sekä
- IFRS 9:n vaatimuksiin ja vaikutuksiin, joita arvioidaan yrityskohtaisesti

IFRS-asiantuntija kertoi, että hänen kohdallaan neuvojen antaminen riippuu täysin kyseessä olevasta transaktiosta. Hän korosti, että jokaisen transaktion ja kirjauskäytännön pohjalla tulee aina olla IFRS-standardien mukainen perustelu.

IFRS 9-standardista KHT-tilintarkastaja halusi vielä mainita, että uuden säännöksen mukaan rahoitusvarojen kirjanpidon tulee pohjautua yrityksen liiketoimintamalliin. Tästä johtuen yhteisöjä autetaan sijoitusportfolion läpikäynnissä ja arvioinnissa sisältäen rahoitusvarojen luokittelu- ja arvostamisvaihtoehtojen läpikäynnin uuden standardin mukaisesti. Rahoitusvarojen arvonalentumisen tulee perustua odotettuihin luottotappioihin, joten yrityksiä autetaan IFRS 9:n mukaisen arvonalentumismallin käyttöönotossa. Tämän lisäksi käydään läpi yksinkertaistettu menettelytapa leasing- ja myyntisaamisille ja uudet liitetietovaatimukset.

Kysyttäessä, missä asioissa yrityksiä haluttaisiin standardien osalta neuvoa KHT-tilintarkastaja mainitsi, että jopa osaavan henkilöstön ja aktiivista seuranta harjoittavalle yritykselle uudet näkökulmat soveltamisten suhteen ovat olleet arvostettuja. Mikäli yrityksessä on riittämätöntä osaamista tuki minimitetovaatimusten täyttämiseksi on hänen mielestään tärkeää.

5.2.2 IFRS-tilinpäätös ja rahoitusinstrumentit

KHT-tilintarkastajan mukaan suomalaisten pörssiyritysten standardien soveltaminen on pääsääntöisesti hyvällä tasolla. Yhtiöiden väliltä löytyy kuitenkin eroavaisuuksia, kuten liiallisiin malliesimerkkeihin tukeutuminen liitetiedoissa, jolloin ei aina onnistuta kuvaamaan asioita yhtiön omasta rahoitusriskienhallinnan näkökulmasta. IFRS-asiantuntija

korosti myös sitä, että ns. malliesimerkkejä ei tulisi ottaa käyttöön, sillä kaikki perustuu yrityksen taseen rakenteeseen ja tehtäviin transaktioihin.

5.2.3 Rahoitusinstrumenttien arvostaminen

Rahoitusinstrumenteille, joilla käydään kauppaa toimivilla markkinoilla ja joille saadaan julkaistut noteeraukset, antavat sekä KHT-tilintarkastajan, että IFRS-asiantuntijan mielestä luotettavimmin määriteltävät arvot.

Riski vääränlaisesta arvostamisesta syntyy molempien haastateltavien mielestä tilanteessa, jossa käytetään arvostusmenetelmiä ilman olemassa olevia luotettavia syöttötietoja markkinoilta. Lisäksi monimutkaiset arvostusmallit kasvattavat riskiä.

Käypään arvoon arvostamisen hyväksi puoliksi yrityksen kannalta KHT-tilintarkastaja mainitsi IFRS 9:n tuoman yhdenmukaistetun käsittelytavan ja vaihtoehtojen vähentymisen. Tällä hetkellä huonoina puolina hän mainitsi käypään arvoon arvostamisen myötä mahdollisen yhtiön tulosvolatiliteetin lisääntymisen, sekä arvostamisen haastavuuden esimerkiksi listaamattomien osakkeiden kohdalla aktiivisten markkinoiden puuttuessa.

Sidosryhmän kannalta käypään arvoon arvostaminen helpottaa KHT-tilintarkastajan mielestä tilinpäätösinformaation tulkintaa ja analysointia. Huonoina puolina sidosryhmän näkökulmasta hän pitää mahdollista yrityksen tulosvolatiliteetin lisääntymistä ja käypään arvon arvostamisen periaatteiden vaikeaa ymmärrettävyyttä joissain tapauksissa.

5.2.4 Avoimet kysymykset: IFRS 9 -standardi

KHT-tilintarkastaja halusi nostaa esille erityisesti pankeille haastavaksi koituvan luottotappioiden etupainotteisen kirjaamisen IFRS 9:n myötä. Hänen mielestä yritysten olisi jo nyt hyödyllistä tarkastella mm. riskienhallintastrategioitaan IFRS 9:n mukaisesti, vaikka standardia ei vielä voida soveltaa. IFRS-asiantuntija oli samaa mieltä siitä, että uusi standardi tulee olemaan suuri muutos pankeille.

IFRS 9 -standardin myötä muun muassa rahoitusinstrumenttien eri ryhmien määrä vähenee, yrityksen liiketoimintamallin määrittelyyn perustuva rahoitusinstrumenttien luo-

kittelu on yksiselitteisempää ja suojauslaskennan soveltaminen helpottuu, kertoo KHT -tilintarkastaja. Nämä seikat helpottavat tilinpäätösinformaation tulkintaa sidosryhmien näkökulmasta.

IFRS 9 -standardin tuleminen on pitkittynyt useasti ja yhtiöt ovat olleet odottavalla kannalla, joten KHT-tilintarkastajan mukaan nyt olisi oikea aloittaa valmistautumaan standardin tuloon, koska pakollinen käyttöönotto tulee olemaan vuodesta 2018 alkaen.

6 Yhteenveto

Opinnäytetyöprosessin alkuvaiheessa tuotiin esille tutkimusongelma, johon tällä työllä haluttiin saada vastauksia. Tutkimusongelmaksi oli määritelty seuraava: Miten IFRS-standardien vaatimat tiedot rahoitusinstrumenttien osalta näkyvät suomalaisten kohdeyritysten konsernitilinpäätöksissä? Vastaukset tutkimusongelmaan saatiin kohdeyrityksen konsernitilinpäätöksien vertailulla sekä teemahaastatteluilla.

Tässä opinnäytetyössä haluttiin selvittää:

- Mitä rahoitusinstrumentteja koskevat IFRS-standardit ovat?
- Miten IFRS-standardien vaatimat tiedot rahoitusinstrumenttien osalta näkyvät suomalaisten esimerkkiyritysten tilinpäätöksissä?
- Millainen on standardien mukainen rahoitusinstrumenttien käsittely ja vaikutus kirjanpitoon sekä tilinpäätökseen?
- Minkälaisen kuvan sidosryhmä saa yrityksen taloudellisesta tilanteesta rahoitusinstrumenttien osalta IFRS-tilinpäätöksestä?

6.1 Rahoitusinstrumentteja koskevat IFRS-standardit

IAS 32 Rahoitusinstrumentit: esittämistapa -standardi määrittelee rahoitusinstrumenttien käsittelyn tilinpäätöksessä, kuten luokittelun omaan ja vieraaseen pääomaan. IFRS 7 Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot -standardi sisältää liitetietovaatimukset rahoitusinstrumentteja kohtaan ja ohjeistukset erityisesti ulkopuolista sidosryhmää kiinnostaviin rahoitusriskienhallinnan liitetietoihin. IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen -standardin määräykset liittyvät rahoitusinstrumenttien arvostamiseen ja jaksotukseen yrityksen kirjanpidossa. Tasekeskeisyys korostaa

käypään arvoon arvostamista, joten näiden lisäksi IFRS 13 Käyvän arvon määrittäminen -standardi liittyy olennaisesti IFRS-tilinpäätökseen. Näitä standardeja sovelletaan emoyrityksen konsernitilinpäätöksessä esitettyihin rahoitusinstrumentteihin.

6.2 Standardien mukaiset tiedot tilinpäätöksissä

Opinnäytetyössä vertailtiin vuoden 2014 konsernitilinpäätöksien tietoja rahoitusinstrumenttien osalta kahden suomalaisen pörssiyrityksen kesken. Tutkimuksen kohdeyritykset olivat tekstiili- ja vaatetusalaalla toimiva Marimekko Oyj ja kaupan alalla toimiva Stockmann Oyj Abp. Tutkimuksessa havaittiin työn empiriaosassa esiintyviä pieniä eroavaisuuksia ja puutteita esittämistavoissa, mutta näillä havainnoilla ei ole olennaista merkitystä tilinpäätöksen oikeellisuuteen.

Lisäksi tutkimustuloksista selvisi, että standardien noudattamisessa ei tulisi tukeutua liikaa malliesimerkkeihin, sillä tämä voi vääristää tietoja yrityksen taloudellisesta tilanteesta ulkopuoliselle sidosryhmälle. Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että yritysten olisi hyvä panostaa liitetietojen ymmärrettävyyteen. Ymmärrettävä tilinpäätösinformaatio saattaa lisätä sijoittajien kiinnostusta yritystä kohtaan.

6.3 Rahoitusinstrumenttien käsittely kirjanpidosta tilinpäätökseen

IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen -standardi määrittelee rahoitusinstrumenttien taseeseen kirjaamiselle neljä eri ryhmää. Ryhmä päätetään ennen rahoitusinstrumentin ensimmäistä taseeseen kirjaamista ja ryhmän mukaan määräytyy myöhempi arvostaminen, kuten arvonmuutokset.

IAS 39 -standardi on saanut kritiikkiä monimutkaisista arvostamisperiaatteista ja tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että arvostamisen periaatteita on ulkopuolisen hankala joissain tapauksissa sisäistää. Osaava henkilökunta ja ajan tasalle päivitetty järjestelmät tuovat luotettavuutta rahoitusinstrumenttien standardien mukaiseen käsittelyyn ja vähentävät riskiä väärästä arvostamisesta. Oikea kirjanpidollinen käsittely vähentää virheitä tilinpäätöksessä, jota ulkopuoliset sidosryhmät tarkastelevat. Epävarmoissa tapauksissa yrityksen olisi hyvä kääntyä asiantuntijapalveluiden puoleen, joita useat alan konsulttiyhtiöt tarjoavat.

6.4 Tilinpäätösinformaation merkitys sidosryhmille

Tutkimuksen tuloksien perusteella voidaan todeta, että IFRS 7 -standardin mukaisilla liitetietovaatimuksilla on olennainen merkitys tilinpäätösinformaation käyttäjälle. Liitetiedot antavat yksityiskohtaisemman selityksen tilikauden aikaisille tapahtumille.

Kuten tässä työssä on todettu, IFRS-standardiston perustana on sijoittajalähtöisyys ja siitä johtuen käyvän arvon merkitys kasvaa. Rahoitusinstrumentin esittäminen käypään arvoon tarjoaa tilinpäätösinformaation käyttäjille tarkempaa tietoa yrityksen rahoitusasemasta tietynä ajankohtana. Liitetiedoissa hierarkian tasolle 1 määritellyt käyvän arvon arvostukset ovat olleet luotettavasti saatavilla aktiivisilta markkinoilta, joten tiedot ovat selvästi vertailukelpoisia yritysten kesken. Ulkoisen sidosryhmän on usein hyvin vaikea ymmärtää hierarkian tason 3 eli johdon harkintaan perustuvia käyvän arvon arvostuksen menetelmiä, jolloin tilinpäätösinformaation tulkinta ja vertailu on hankalaa.

Yrityksen tuloksen volatiliteetti saattaa myös lisääntyä käypään arvoon arvostaminen myötä, joka on epäsuotuisaa erityisesti listattujen yhtiöiden näkökulmasta. Suojauslaskennan tarkoitus on vähentää tuloksen vaihtelua. Lisäksi ulkoinen sidosryhmä voi nähdä yrityksen tuloksen heittelyn merkinä taloudellisesta epävakaudesta, jolloin sijoittamispäätös voi siirtyä tai jäädä kokonaan toteuttamatta.

6.5 Validiteetti ja reliabiliteetti

Laadullisen opinnäytetyön mittareita ovat reliabiliteetti eli tutkimustulosten pysyvyys ja validiteetti eli se, että on tutkittu oikeita asioita. Laadullisen tutkimuksen kohdalla reliabiliteetti tarkoittaa tutkimuksen perusteella tehtävien tulkintojen ymmärtämistä tulkitsejasta toiseen. (Kananen 2008, 123–124.)

Tässä opinnäytetyössä käytetään aineistotriangulaatiota, joka tarkoittaa erilaisten aineistojen käyttämistä samassa tutkimuksessa etsittäessä ratkaisuja tutkimuskohteeseen. Triangulaation avulla tutkimukseen voidaan saada lisää luotettavuutta. (Kananen 2014, 121.) Tässä tutkimuksessa käytetään aineistona kansainvälisten tilinpäätösstandardien lisäksi esimerkkiyritysten tilinpäätöksiä, joiden kautta työhön saadaan käytännön tarkastelunäkökulmaa. Näiden lisäksi asiantuntijoiden teemahaastattelut antavat käytännönläheistä tulkintaa ja kokemuksia standardien soveltamisesta, sekä tuovat

tutkimukseen yhden erilaisen näkökulman lisää. Haastatteluista esiin nousseet näkökohdat tukivat tilinpäätöksien tutkimisesta esiin nousseita havaintoja.

Tutkijan tulkinnat esimerkkiyritysten tilinpäätöksistä tehdään vain tässä opinnäytetyössä esiteltyjen standardien antamien tietojen perusteella. Pohjana kaikelle tulkinnalle ja tutkimukselle on siis IASB:n hyväksymät IFRS-standardit, joten niiden sisältö on siirrettävissä myös muihin vastaaviin tilanteisiin.

Erityisasiantuntijoilta saadut haastattelut tuovat tutkimukseen lisää luotettavuutta, mikä olisi voinut heikentyä haastateltavien lukumäärää kasvattamalla. Haastatteluista saatavia tuloksia vertailtiin sekä IFRS-standardien mukaisiin säännöksiin, että tilinpäätöksistä saataviin tulkintoihin, joten vääränlaiset tulkinnat olisi todennäköisesti havaittu. Tutkijan suhde molempiin haastateltaviin on sillä tasolla, että saatujen vastauksien aitoutta ei ole syytä epäillä.

7 Johtopäätökset ja pohdinta

Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että IFRS-standardit parantavat yritysten vertailukelpoisuutta ulkoisen sidosryhmän näkökulmasta. Kansainvälisten IFRS-tilinpäätösstandardien käyttö vaikuttaa siis positiivisesti markkinatehokkuuteen. Tehokkaasti toimivat markkinat taas vähentävät kuluja, joita yritykselle aiheutuu pääoman hankkimisesta. Pääoman hankkiminen on tärkeää yrityksen kasvun kannalta. IFRS-standardien käyttö parantaa muun muassa näistä syistä EU:n kilpailukykyä ja markkinoiden kasvua.

Yrityksen kannalta käyvän arvon käyttäminen mahdollistaa lähes samantyyppisten rahoitusinstrumenttien vertailun, joka auttaa johtoa ennustamaan niiden vaikutusta yritykselle. Yrityksen sijoittaminen saattaa olla myös tuottoisampaa käyvän arvon informaation avulla, jolloin voidaan arvioida helpommin rahoitusinstrumenttien arvonnousut ja vastaavasti arvonalentumiset.

Käypään arvoon arvostaminen saattaa kuitenkin tuoda laskentaan suuria haasteita arvojen päivitysten osalta ja pahimmassa tapauksessa johtaa vääristyneisiin tasearvoihin johdon harkintaan perustuvilla menetelmillä, mikäli realistisia käyviä arvoja ei ole saatavilla.

Opinnäytetyön aihe oli haastava, mutta mielenkiintoinen ja opettavainen. Henkilökohtaiselle tasolle asetettu tavoite rahoitusinstrumentteja koskevien IFRS-standardien osaamisesta vahvistui merkittävästi. Työn aiheeksi valittiin laaja kokonaisuus, joten sen rajaus toi erityisiä haasteita erityisesti tutkimuksen alkupuolella.

Jatkotutkimusaiheena olisi mielenkiintoista vertailla tilinpäätöksiä samojen esimerkkiyri-
tysten kohdalla, kun yritykset ovat ottaneet sovellettavaksi uuden IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardin. IFRS 9:n mukaan jatkossa tulee olemaan kolme arvostusryhmää: 1) jaksotettu hankintameno, 2) käypä arvo muiden laajan tuloksen erien kautta ja 3) käypä arvo tulosvaikutteisesti. Suuri muutos on ryhmittelyn perustuminen yrityksen itsensä määrittämiin liiketoimintamalleihin ja sijoitusten sopimusperusteisiin rahavirtoihin. (IFRS View 2014).

IFRS 39- ja IFRS 9 -standardien vertailu tilinpäätöksissä sidosryhmän näkökulmasta antaisi tietoa siitä, tuoko uuden standardin yksiselitteisempi rahoitusinstrumenttien käsittelytapa helpotusta tilinpäätösinformaation tulkintaan. Lisäksi laadullinen kyselytutkimus yrityksille uuden standardin käyttöönoton jälkeen toisi käytännön informaatiota muutoksien hyvistä ja mahdollisista huonoista puolista.

IFRS 9 tuo kokonaan uuden mallin arvoalentumistappioiden kirjaamiseen, ns. odotettujen luottotappioiden lähestymistavan. Tämä tulee tarkoittamaan sitä, että jo luottoa myönnettäessä yhteisön tulee kirjata odotettu luottotappio, joka riippuu kyseisen luoton luottoriskin muutoksesta. IAS 39 -kohtaan on osoitettu paljon kritiikkiä luottotappioiden liian myöhäisestä ja vähäisestä kirjaamisesta, sillä käytössä on ollut toteutuneiden luottotappioiden lähestymistapa. (IFRS View 2014). Arvonalentumisen kirjaamisesta nykyisten käytäntöjen mukaan kerrotaan tämän työn luvussa 5.2 Arvonalentuminen.

Tutkimusaiheeksi voitaisiin täten ottaa erityisesti pankkien ja/tai muiden rahoituslaitosten näkökulma, sillä muutos tulee vaikuttamaan merkittävästi luottotappiovarausten määrään taseessa ja tuo haasteita tarvittavien tietojen keräämiseen. Yhteisöjen raportointijärjestelmien ja prosessien toimivuutta voitaisiin tarkastella ja tutkia, kuinka arvoalentumistappioiden määrittämiseen saadaan kerättyä IFRS 9:n mukaiset riittävät tiedot.

Lähteet

Christian Dieter & Lüdenbach Norbert, 2013. IFRS Essentials. Wiley, United Kingdom.

Deloitte a. International Accounting Standards. Verkkouutinen. <http://www.iasplus.com/en/standards/ias>. Luettu 21.10.2015.

Deloitte b. International Accounting Standards. IAS 1 — Presentation of Financial Statements. Verkkouutinen. <http://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias1>. Luettu 21.7.2015.

Deloitte c. International Accounting Standards. IAS 32 — Financial Instruments: Presentation. Verkkouutinen. <http://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias32>. Luettu 21.7.2015.

Deloitte d. International Accounting Standards. IAS 39 — Financial Instruments: Recognition and Measurement. Verkkouutinen. <http://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias39>. Luettu 21.7.2015.

Deloitte e. International Accounting Standards Board (IASB). Verkkouutinen. <http://www.iasplus.com/en/resources/ifrsf/iasb-ifs-ic/iasb>. Luettu 6.10.2015.

Deloitte f. International Financial Reporting Standards. IFRS 7 — Financial Instruments: Disclosures. Verkkouutinen. <http://www.iasplus.com/en/standards/ifrs/ifrs7>. Luettu 21.7.2015.

Dunn John, 2010. Financial Reporting and Analysis. Wiley, United Kingdom.

Mishkin, Frederic S. & Eakins, Stanley G. 2012. Financial Markets and Institutions. Pearson Education Limited, England.

e-conomic a. Sverige AB, 2002-2015. Sanakirja taloustermeille. Tase - Mitä tarkoittaa Tase? <https://www.e-conomic.fi/kirjanpito-ohjelma/sanakirja/tase>. Luettu 21.10.2015.

e-conomic b. Sverige AB, 2002-2015. Sanakirja taloustermeille. Oma pääoma - Mitä tarkoittaa Oma pääoma? <https://www.e-conomic.fi/kirjanpito-ohjelma/sanakirja/oma-paaoma>. Luettu 21.10.2015.

e-conomic c. Sverige AB, 2002-2015. Sanakirja taloustermeille. Vieras pääoma - Mitä tarkoittaa Vieras pääoma? <https://www.e-conomic.fi/kirjanpito-ohjelma/sanakirja/vieras-paaoma>. Luettu 21.10.2015.

e-conomic d. Sverige AB, 2002-2015. Sanakirja taloustermeille. Konserni - Mitä tarkoittaa Konserni? Verkkouutinen. <https://www.e-conomic.fi/kirjanpito-ohjelma/sanakirja/konserni>. Luettu 21.10.2015.

e-conomic e. Sverige AB, 2002-2015. Sanakirja taloustermeille. Johdannainen - Mitä tarkoittaa Johdannainen? Verkkouutinen. <https://www.e-conomic.fi/kirjanpito-ohjelma/sanakirja/johdannainen>. Luettu 21.7.2015.

Finanssivalvonta, 2013. Määräykset ja ohjeet 1/2013. Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus. Verkkouutinen. http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Saantely/Maarayskokoelma/Uusi/Documents/01_2013.M1.pdf. Luettu 30.7.2015.

Finlex. Valtiovarainministeriön asetus luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Annettu Helsingissä 9 päivänä helmikuuta 2007. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2007/20070150>. Luettu 30.7.2015.

Haaramo Virpi & Palmuaro Sirkku & Peill Elina, 2014. IFRS-Raportointi. Talentum Media Oy, Helsinki. Teos luettavissa: [http://fokus.talentum.fi/ezproxy.metropolia.fi/teos/BABBXXBTAFCCBAXB#kohta:IFRS-RAPORTOINTI\(\(20\)\)](http://fokus.talentum.fi/ezproxy.metropolia.fi/teos/BABBXXBTAFCCBAXB#kohta:IFRS-RAPORTOINTI((20))).

IFRS Foundation. About us. Verkkouutinen. <http://www.ifrs.org/About-us/IASB/Members/Pages/Members-of-the-IASB.aspx>. Luettu 29.8.2015.

Jehle Nadja (Prof. Dr.), 2015. Berlin School of Economics and Law. International Business Accounting -kurssi. Opettajan kesän 2015 luennoille valmistamat materiaalit.

Kananen Jorma, 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä, Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylän Ammattikorkeakoulun julkaisuja – sarja. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen Jorma, 2008. Kvali, Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylän Ammattikorkeakoulun julkaisuja -sarja. Jyväskylän Ammattikorkeakoulu.

Kauppakamari, 27.5.2015. Naisten osuus pörssiyhtiöiden hallituspaikoista noussut uuteen huippuunsa. Verkkouutinen. <http://kauppakamari.fi/2015/05/27/naisten-osuus-hallituspaikoista-noussut/>. Luettu 6.10.2015.

KPMG, 2014. IFRS View. KPMG:n neuvontapalveluiden IFRS -artikkelikokoelma. Luettavissa: <http://www.kpmg.com/FI/fi/Ajankohtaista/Uutisia-ja-julkaisuja/IFRS-julkaisut/Documents/IFRS-View-2014.pdf>. Luettu 11.10.2015.

KPMG, 2013. IFRS Käytännön käsikirja. 3. uudistettu painos. Edita Publishing Oy, Helsinki.

Marimekko Oy. Tilinpäätös 2014. Luettavissa: http://company.marimekko.fi/sites/default/files/documents/Tilinpaaotos_Marimekko_2014.pdf. Luettu 5.9.2015.

Morningstar, 2014. Sanasto. Diskonttaus. Verkkouutinen.
<http://www.morningstar.fi/fi/glossary/101224/diskonttaus.aspx>. Luettu 6.10.2015.

Paunonen Jukka (KHT) & Korpi Pekka & Varis Emilia, 8.12.2014. Treasury Assurance -valmennus (TA -valmennus). Rahoitusinstrumentit (IAS 32, IAS 39, IFRS 7, IFRS 9 ja IFRS 13). Koulutuksessa käytetty materiaali.

PricewaterhouseCoopers Oy, 2014. IFRS Pocket Guide 2014. Luettavissa:
<http://www.pwc.com/cz/en/ucetnictvi/ifrs-publikace/pwc-ifrs-pocket-guide-2014.pdf>.
Luettu 21.7.2015.

PricewaterhouseCoopers Oy, 2014. Esimerkkiyhtiön IFRS-konsernitilinpäätös 2014. Luettavissa:
http://www.pwc.fi/fi/ifrs-julkaisut/tiedostot/esimerkkiyhtion_ifrs-konsernitilinpaaotos_2014.pdf. Luettu 7.9.2015.

Stockmann Oyj Abp. Tilinpäätös 31.12.2014. Luettavissa:
<http://www.stockmangroup.com/documents/10157/125020/Stockmann,+Tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s+31.12.2014.pdf/9fc3054e-72a0-4672-b24b-e0d91065a4b7>.
Luettu 5.9.2015.

Tilintarkastuslautakunta. Etusivu. Verkkouutinen. <http://tilintarkastuslautakunta.fi/>. Luettu 10.10.2015.

Teemahaastattelun kysymykset

- IFRS -säännökset
  - Millaista apua yritykset hakevat rahoitusinstrumentteja koskevien standardien (IAS 32, IAS 39, IFRS 7, IFRS 13) tulkinnoissa asiantuntijoilta yleisimmin?
  - Jos yritykset eivät hae apua, niin missä asioissa haluaisitte näiden standardien osalta neuvoa yrityksiä?
- IFRS -tilinpäätös ja rahoitusinstrumentit
  - Miten suomalaiset pörssiyritykset yleisesti ottaen noudattavat standardien vaatimuksia tilinpäätöksissään?
  - Minkälaisia eroavaisuuksia saattaa ilmetä esittämistavoissa?
- Rahoitusinstrumenttien arvostaminen
  - Millaisille rahoitusinstrumenteille on luotettavimmin määriteltävissä niiden arvot?
  - Minkälaisissa tilanteissa syntyy riski vääränlaisesta arvostamisesta?
  - Mitkä ovat käypään arvoon arvostamisen hyvät ja huonot puolet:
    - c) yrityksen kannalta?
    - d) sidosryhmän näkökulmasta?

Avoimet kysymykset:

- Millaisia muita olennaisia seikkoja haluaisit nostaa esille kysymyksien aihealueilta?
- Minkälaisia ajatuksia tuleva IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardi herättää?